

**REGULATORY FRAMEWORK FOR THE DEVELOPMENT AND
THE EMPLOYMENT OF TELECOMMUNICATIONS SYSTEMS:
REGULATION / DEREGULATION, LIBERALIZATION /
PRIVATIZATION,
COMPETITION, ANTITRUST**

Mantzari Demetra

dmant@uom.gr

Papakonstantinou Thomas

thompas@uom.gr

May 2003

University of Macedonia

Master in Information Systems

Informatics & Telematics Strategies

Professors: A.A. Economides & A. Pomportsis

**ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ:
ΚΑΝΟΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ,
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ, ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ,
ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΟ**

Μάντζαρη Δήμητρα

dmant@uom.gr

Παπακωνσταντίνου Θωμάς

thompas@uom.gr

Μάιος 2003

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

ΠΜΣ Πληροφοριακά Συστήματα

Στρατηγικές για Πληροφορική & Τηλεματική

Καθηγητές: Α.Α. Οικονομίδης & Α. Πομπόρτσας

Abstract

The purpose of this paper is not to perform a thorough exam on law matters and terminology regarding the world of Telecommunications, but to get an overall idea and a general picture of what is happening to the Telecommunications sector according to the regulatory framework, the liberalization, the privatization the competition, the antitrust. For this reason in our project we will cope with the approach of the above subjects at the level of US, EU and Greece respectively. This paper constitutes a brief review and we hope it to be the stimulus for a systematic study in the field of Telecommunications in general.

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας αυτής δεν είναι να εντρυφήσουμε σε νομικά θέματα και ορολογίες που αφορούν τον κόσμο των Τηλεπικοινωνιών σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά να πάρουμε μια ιδέα και μια γενική εικόνα για το τι συμβαίνει στις Τηλεπικοινωνίες σε ό,τι αφορά στο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο, στην απελευθέρωση, στον ανταγωνισμό, στο αντι-μονοπώλιο. Για το λόγο αυτό στα πλαίσια αυτής της εργασίας θα ασχοληθούμε με προσέγγιση των παραπάνω θεμάτων σε επίπεδο Ηνωμένων Πολιτειών, Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ελλάδας. Η εργασία αυτή αποτελεί μια συνοπτική θεώρηση και ευχόμαστε να αποτελέσει το έναυσμα για επιμέρους και συστηματική ενασχόληση με τα Τηλεπικοινωνιακά δρώμενα γενικότερα.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	6
<i>Τι είναι Regulation;</i>	6
<i>Regulation υπό την ευρεία έννοια</i>	6
<i>Regulation υπό περιορισμένη έννοια</i>	6
<i>Regulatory Cycles</i>	6
Regulatory Evolutions	7
<i>Η επίδραση της κατάργησης των κανονισμών-ελέγχων (Deregulation) και της ιδιωτικοποίησης (privatization) στα κίνητρα των Δημοσίων Επιχειρήσεων</i>	8
Κεφάλαιο 2	9
<i>Regulation / Deregulation In United States</i>	9
Νομικό Πλαίσιο Ρύθμισης των Τηλεπικοινωνιών στις ΗΠΑ	9
Η οικονομική διάσταση του Νόμου για τις Τηλεπικοινωνίες του 1996 (Telecommunications Act of 1996)	10
Φορείς	10
Μηχανισμοί για την Απορρύθμιση / Απελευθέρωση / Αποκρατικοποίηση	11
Η Οικονομική Διάσταση της Απελευθέρωσης/ Αποκανονικοποίησης των Τηλεπικοινωνιών	11
Ανάλυση Αντι-μονοπωλίου (Antitrust) στις ΗΠΑ	11
Κεφάλαιο 3	13
<i>Πολιτική και REGULATION στην Ευρωπαϊκή Ένωση</i>	13
Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ	13
Το Νέο Ευρωπαϊκό Κανονιστικό / Ρυθμιστικό Πλαίσιο	14
Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (National Regulatory Authorities NRAs)	14
Κεφάλαιο 4	16
<i>Deregulation στην Ευρωπαϊκή Ένωση</i>	16
Η Πολιτική Απελευθέρωσης (Deregulation Policy) της Ευρωπαϊκής Ένωσης	16
Απελευθέρωση των Κινητών Υπηρεσιών (Deregulation of Mobile Services)	17
Κεφάλαιο 5	19
<i>Ιδιωτικοποίηση και απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών (Telecom Privatization & Liberalization)</i>	19
Εισαγωγή	19
Κατευθυντήριοι παράγοντες (γενικά)	20
Κατευθυντήριοι παράγοντες για την ιδιωτικοποίηση	20
Κατευθυντήριοι παράγοντες για την απελευθέρωση	20
Η επανάσταση της απελευθέρωσης των Τηλεπικοινωνιών	21
Αρχικές θεωρήσεις για την ιδιωτικοποίηση	21
Διαδικασία μετάβασης σε πλήρη απελευθέρωση	22

Κρίσιμα θέματα για επιτυχή απελευθέρωση	22
Κεφάλαιο 6	23
<i>Ανταγωνισμός στο χώρο των τηλεπικοινωνιών</i>	23
Εισαγωγή	23
Κρατικές παρεμβάσεις στον ανταγωνισμό της τηλεπικοινωνιακής αγοράς	23
Το νομοθετικό έργο στη αντιμετώπιση του ανταγωνισμού των τηλεπικοινωνιών	23
Χαρακτηριστικά του ανταγωνισμού	24
Πολιτικές των εταιριών έναντι του ανταγωνισμού	24
Συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού στον ανταγωνισμό	25
Κεφάλαιο 7	26
<i>Αντιμονοπώλιο Antitrust</i>	26
Γενικά	26
Ευρωπαϊκή Ένωση	26
Κεφάλαιο 8	28
<i>Ελληνική Νομοθεσία: Θεσμικό Πλαίσιο για τις Τηλεπικοινωνίες</i>	28
Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.)	30
<i>Απελευθέρωση των Τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα</i>	30
Τηλεπικοινωνίες	30
Η τεχνολογική έκρηξη βασίζεται στα:	30
Στάδια Απελευθέρωσης	31
Αποτελέσματα της απελευθέρωσης	31
Συμπεράσματα	32
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	33
Κανονιστικό Πλαίσιο των Κινητών Τηλεπικοινωνιών ανά την Ευρώπη εν περιλήψει (με βάση στοιχεία του 1999)	38
Βιβλιογραφία	44
Σημειώσεις Τέλους	46

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

*Τι είναι Regulation;*ⁱ

Regulation υπό την ευρεία έννοια

Κυβερνητική παρέμβαση στις αποφάσεις των επιχειρήσεων/ αποτελέσματα των αγορών με χρήση :

- Νομικού Συστήματος (συμβόλαια, αντί-μονοπωλιακή νομοθεσία)
- Άμεσου οικονομικού ελέγχου στα αποτελέσματα της Αγοράς: ταρίφες, ποσοστώσεις, αγορανομικούς ελέγχους τιμών, φραγμούς εισόδου κτλ
- Κοινωνικο/περιβαλλοντική παρέμβαση: έλεγχος διαδικασιών, προσφερόμενων προϊόντων
- Φορολογική Πολιτική
- Πολιτικές Δαπάνες (Αγροτικές επιδοτήσεις)
- Κυβερνητική ιδιοκτησία / λειτουργία της παραγωγής

Regulation υπό περιορισμένη έννοια

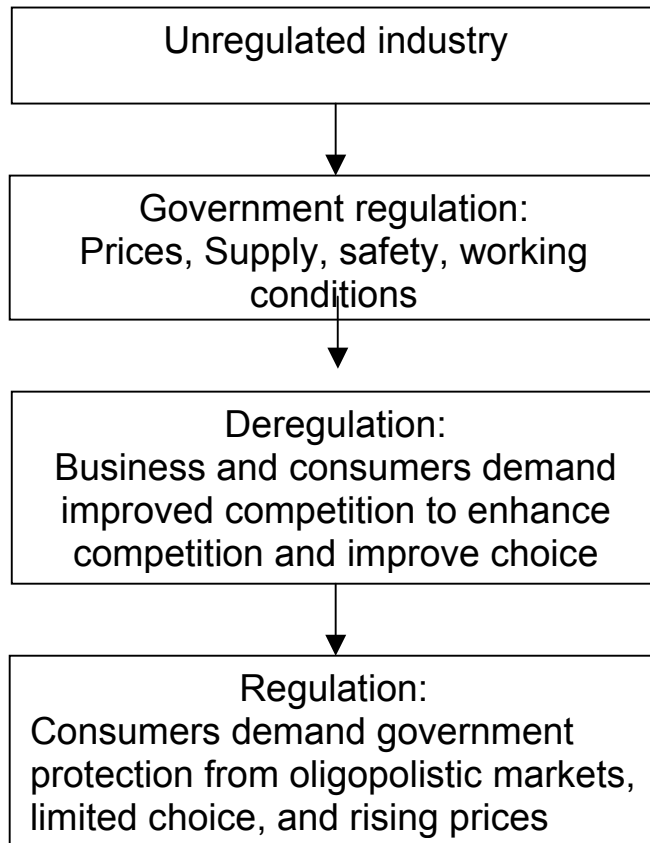
- Επικέντρωση σε διοικητικές ρυθμίσεις, κανόνες και περιορισμούς: ρυθμίσεις που διεξάγονται μέσω Κανονιστικών αρχών με νομοθετική εντολή να επιτηρήσουν συγκεκριμένες βιομηχανίες ή προβλήματα
- Οικονομική Regulation (έλεγχος τιμών και φραγμοί εισόδου)
- Υγείας /Ασφάλειας /Κίνδυνου
- Περιβαλλοντική

Regulatory Cycles

1. **1890-1910:** Εισαγωγή του ρυθμιστικού πλαισίου (κυβερνητική ιδιοκτησία στην Ευρώπη) στις μεταφορές, τον ηλεκτρισμό, την τηλεφωνία
2. **1930s:** Κύρια οικονομική κανονιστική /ρυθμιστική δραστηριότητα
  - «Καταστροφικός Ανταγωνισμός», «Δαπανηρή πλεονάζουσα δυναμικότητα», «Σταθεροποίηση»
  - Στις Βιομηχανίες δύσκολο να αντιληφθούν τα φυσικά μονοπώλια όπως: μεταφορές, αερογραμμές, τράπεζες
  - Μερικοί πιο πιθανοί υποψήφιοι όπως: μεταφορά φυσικού αερίου, τηλεφωνία
  - **Μερικές περιβαλλοντικές / υγιεινής/ ασφάλειας διευθετήσεις σε: φάρμακα και καλλυντικά.**
3. **Late 1960s-1970s:** σημαντικές περιβαλλοντικές / υγιεινής/ ασφάλειας διευθετήσεις σε: **Αυτοκίνητα, εργασία, αέρα /νερό / γη, καταναλωτικά προϊόντα**

4. **Late 1970s-1980s: Αποκρατικοποίηση/ μεταρρύθμιση/ ιδιωτικοποίηση** κυρίως σε ανταγωνιστικές βιομηχανίες όπως **αεροπλοΐα, μεταφορά εμπορευμάτων, ενέργεια, καλωδιακή τηλεόραση, τράπεζες**
5. **Mid-1980s-Σήμερα:** ιδιωτικοποίηση / αναδιοργάνωση των παραδοσιακών οργανισμών κοινής ωφέλειας ή του τομέα των «φυσικών μονοπωλίων» όπως: **Ηλεκτρισμός, τηλεπικοινωνίες, οδικό δίκτυο**

Regulatory Evolutionsⁱⁱ

Εικόνα 1 Regulatory Evolutions

Η επίδραση της κατάργησης των κανονισμών-ελέγχων (Deregulation) και της ιδιωτικοποίησης (privatization) στα κίνητρα των Δημόσιων Επιχειρήσεωνⁱⁱⁱ

Το κύριο πρόβλημα με την επιβολή κανόνων και περιορισμών για τη διατήρηση του ελέγχου (regulation) στα Δημόσια μονοπώλια είναι η τάση τους να έχουν χαμηλές αποδόσεις συγκριτικά με τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Αυτή η διαφορά συχνά εξηγείται λόγω **πληροφοριακών ασυμμετριών** ανάμεσα στον ρυθμιστή-ελεγκτή (regulator) και στη Δημόσια επιχείρηση. Μια καλύτερα ενημερωμένη επιχείρηση είναι ικανή να πείσει τον ρυθμιστή-ελεγκτή ότι η παροχή μεγάλων κινήτρων είναι ο καλύτερος τρόπος για να αυξήσει την αποδοτικότητά της.

Από την άλλη μεριά οι αποτυχίες της καθιέρωσης καθεστώτος ελεύθερου ανταγωνισμού με κατάργηση των κανονισμών-ελέγχων (deregulation) θα μπορούσαν να οφείλονται στο ίδιο πρόβλημα ασύμμετρης πληροφόρησης όπου η επιχείρηση είναι ικανή όχι μόνο να πείσει τον ρυθμιστή για παροχή περισσότερο ισχυρών κινήτρων αλλά να επηρεάσει και την ίδια τη διαδικασία της απελευθέρωσης.

Εάν οι πληροφοριακές ασυμμετρίες είναι κυρίαρχες σε μια διευθετημένη (regulated) αγορά, η κυβέρνηση μπορεί να ρισκάρει την απελευθέρωσή της (deregulation) και να προχωρήσει στην ιδιωτικοποίηση μιας Δημόσιας επιχείρησης που αποδεικνύεται να αποδίδει καλύτερα από τα αναμενόμενα δημιουργώντας έτσι μια αγορά που διακρίνεται από μονοπωλιακή κατάσταση και χαμηλότερη κοινωνική πρόνοια.

Οι περιπτώσεις όπου οι πληροφοριακές ασυμμετρίες παίζουν ρόλο για τη δημόσια πολιτική όσον αφορά στην απελευθέρωση είναι οι εξής δύο.

Πρώτον η δημόσια επιχείρηση γνωρίζει περισσότερα για την πραγματική της κατάσταση π.χ. αν είναι αποτελεσματική ή όχι, από ό,τι γνωρίζει ο ρυθμιστής και η κυβέρνηση, με αποτέλεσμα να προσπαθήσει να επηρεάσει την κρατική πολιτική κατά την περίοδο της διευθέτησης να πείσει τον ρυθμιστή είτε να προχωρήσει σε απελευθέρωση είτε να συνεχίσει με την διευθέτηση .

Δεύτερον η δημόσια επιχείρηση λόγω της περισσότερο λεπτομερούς πληροφόρησης που διαθέτει σχετικά με την βιομηχανία κατά συνέπεια γνωρίζει και περισσότερα σχετικά με το πιθανό αποτέλεσμα που θα προκύψει με την απελευθέρωση της αγοράς απ' ό,τι ο ίδιος ο ρυθμιστής.

Τα τρία βασικά στοιχεία που συμμετέχουν στο ασύμμετρο μοντέλο πληροφόρησης ενός διευθετημένου τομέα, είναι η κυβέρνηση, ο ρυθμιστής-ελεγκτής που ενεργεί εκ μέρους της κυβέρνησης και η δημόσια επιχείρηση. Ανάλογα με την περίπτωση κάθε ένας από τους τρεις παράγοντες διαδραματίζουν λιγότερο ή περισσότερο ενεργό ρόλο.

Απελευθέρωση (Deregulation) σημαίνει την απομάκρυνση κανόνων και ελέγχων (regulation) που εμποδίζουν την ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά καθώς και απομάκρυνση ελέγχων πάνω στην βιομηχανία όσον αφορά στην τιμολογιακή πολιτική. Στις περισσότερες περιπτώσεις η απελευθέρωση υπονοεί μερικού επιπέδου ιδιωτικοποίηση του δημόσιου μονοπωλίου αλλά δεν είναι πάντα έτσι. Μια επιχείρηση μπορεί να τεθεί σε καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού αλλά να συνεχίζει να υπόκειται σε έλεγχο τιμών είτε με τη μορφή price cap regulation που στοχεύει στη βελτίωση της αποδοτικότητας είτε με τη μορφή cost plus regulation.

Κεφάλαιο 2

Regulation / Deregulation In United States

Νομικό Πλαίσιο Ρύθμισης των Τηλεπικοινωνιών στις ΗΠΑ^{iv}

Στις Ηνωμένες Πολιτείες ο **Νόμος για τις Επικοινωνίες του 1934 (Communications Act of 1934)** έβαλε τα θεμέλια του νόμου των Τηλεπικοινωνιών. Η θέσπιση του **Νόμου για τις Τηλεπικοινωνίες του 1996 (Telecommunications Act of 1996)** οδήγησε στην απομάκρυνση ή η εξάλειψη των κανόνων και των περιορισμών στην βιομηχανία των Τηλεπικοινωνιών, όπου η κυβέρνηση εισήγαγε βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές σε όλους τους τομείς των Αμερικανικών επιχειρήσεων.

Ενώ ο Νόμος του **1934**, είχε εστιάσει το ενδιαφέρον του στην ανάπτυξη της βιομηχανίας της τηλεφωνίας και των ραδιο-εκπομπών, συνδυάζοντας χαρακτηριστικά παγκοσμίων υπηρεσιών με την εθνική άμυνα και άλλες πολιτικές βλέψεις, ο Νόμος των Τηλεπικοινωνιών του **1996** επίττεινε το ενδιαφέρον θέτοντας **5 προτεραιότητες**.

1. τον Επαναπροσδιορισμό και Απελευθέρωση των Τηλεφωνικών υπηρεσιών
2. την Ανάπτυξη του Διαδικτύου (Internet) και των σχετικών υπηρεσιών Computer
3. την Αναθεώρηση διαδικασιών για Εκπομπή ράδιο σημάτων και τηλεοπτικών σημάτων
4. τις Υπηρεσίες Καλωδιακής τηλεόρασης
5. την Κατασκευή Τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και των σχετικών προτύπων

Στα πλαίσια του Νόμου του 1996 υπάγονται 4 Θεματικές Ενότητες (**Titles**)^v. Στο **Title I** θεμελιώνεται οι δομή και η δικαιοδοσία της FCC ενώ παράλληλα δίνονται ορισμοί που χρησιμοποιούνται σε όλο τον Νόμο 1996. Το **Title II** υποδεικνύει την ρύθμιση, επιβολή κανόνων για τους Κοινούς Φορείς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν τον παραδοσιακό κόσμο της τηλεφωνίας. Το **Title III** αναφέρεται στις ασύρματες υπηρεσίες και στην εκπομπή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σημάτων, ενώ το **Title Title IV** απευθύνεται στην ρύθμιση των Καλωδιακών Επικοινωνιών.

Στο νομικό πλαίσιο υπάγονται και οι λεγόμενες **Computer Inquiries**^{vi} οι οποίες αποτελούν σειρά ρυθμιστικών διαδικασιών της FCC και αναφέρονται στην επερχόμενη σύγκλιση μεταξύ των τηλεπικοινωνιών και των υπολογιστών, και ενσωματώθηκαν στην Telecommunications Act of 1996.

Συγκεκριμένα στην **Computer I** η FCC πήρε δύο σημαντικές αποφάσεις που έθεσαν τα θεμέλια για την ρυθμιστική της (Regulatory) προσέγγιση σε υπηρεσίες που παρέχονται από παροχείς επεξεργασίας δεδομένων με χρήση υπολογιστών. Πρώτα αποφάσισε πως το δημόσιο συμφέρον δεν εξυπηρετείται με την επιβολή κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με τις υπηρεσίες επεξεργασίας δεδομένων και δεύτερον ενώ προσδιόρισε ότι η συμμετοχή των Κοινών Φορέων στην αγορά αυτή θα ήταν προς όφελος των καταναλωτών παράλληλα εξέφρασε την ανησυχία ότι οι Κοινοί Φορείς θα μπορούσαν να εμπλακούν σε αθέμιτο ανταγωνισμό.

Ο Νόμος 1996 επισημοποίησε και κωδικοποίησε την **διάκριση μεταξύ βασικών υπηρεσιών (τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες) και επαυξημένων υπηρεσιών (υπηρεσίες πληροφοριών)**.

Κανονιστικό / Ρυθμιστικό Πλαίσιο και Internet

Τόσο οι ρυθμίσεις των Computer Inquiries καθώς και η ενσωμάτωσή τους στο Νόμο 1996, υποδηλώνουν την υποστήριξη της Αμερικάνικης απορρυθμιστικής πολιτικής σχετικά με το **Internet**. Από τη μια μεριά οδηγούνται στην άποψη ότι το Internet πρέπει να θεωρηθεί ως μια επαυξημένη υπηρεσία και συνεπώς να μην υποβληθεί σε σημαντική ρύθμιση, και από την άλλη μεριά επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι οι παραδοσιακοί φορείς δεν θα επιτρέψουν να παρακρατήσουν ή να μεροληπτήσουν κατά της παροχής κτιριακών εγκαταστάσεων απαραίτητα για τη δημιουργία του Διαδικτύου.

Η οικονομική διάσταση του Νόμου για τις Τηλεπικοινωνίες του 1996 (Telecommunications Act of 1996)^{vii}

Κάθε τμήμα του Νόμου του 1996 μπορεί να ενταχθεί σε κάποια κατηγορία με βάση τον αρχικό αντίκτυπο για τις επιχειρήσεις, όπως παρακάτω:

- Να Εξομαλύνει, σταδιακά αποκλιμακώσει ή εξαλείψει τις ελεγκτικές δυνάμεις της FCC
- Να αναγνωρίσει περιοχές όπου υπάρχει ή πρόκειται να υπάρξει διεκδίκηση κανονιστικού πλαισίου
- Να οδηγήσει σε δραστηριότητες συγχώνευσης
- Να δημιουργήσει και να διατηρήσει έντονο ανταγωνισμό με πιθανή μείωση τιμών σε υπηρεσίες και/ή εξοπλισμό
- Να δώσει το έναυσμα για πιθανή τεχνολογική καινοτομία ή δημιουργία νέων επιχειρηματικών σχηματισμών
- Να προωθήσει την οικονομική σύγκλιση μέσω πιθανής ολοκλήρωσης των τηλεφωνικής, καλωδιακής βιομηχανίας καθώς και της βιομηχανίας των υπολογιστών
- Να ελαττώσει την κανονιστική δύναμη και επιρροή του κράτους μέσα από την ομοσπονδιακή μεσολάβηση

Φορείς^{viii}

Οι φορείς που ασκούν την πολιτική της από-διευθέτησης, απελευθέρωσης κατά κάποιο τρόπο (Deregulation) είναι οι εξής:

1. Department of Justice (DoJ) -Υπουργείο Δικαιοσύνης/Anti-Trust Division -Τμήμα Αντί-Μονοπωλιακής Νομοθεσίας
2. Federal Trade Commission (FTC) Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου
3. Federal Communications Commission (FCC) -Ομοσπονδιακή Επιτροπή Επικοινωνιών
4. National Telecommunications and Information Administration (NTIA) Εθνική Διεύθυνση Τηλεπικοινωνιών και Πληροφοριών

Μηχανισμοί για την Απορρύθμιση / Απελευθέρωση / Αποκρατικοποίηση^{ix}

Οι βασικοί θεσμοθετημένοι **μηχανισμοί για την απορρύθμιση** είναι η **Εντολή Αποχής** της FCC (the FCC's forbearance authority) και η **Διετής Αναφορά** (Biennial Review).

Ο Τηλεπικοινωνιακός Νόμος του 1996 κατευθύνει την FCC στο να **απέχει** από την εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του Νόμου όπου βέβαια σύμφωνα με ανάλυση της σχετικής αγοράς η αποχή αυτή δεν επηρεάζει τους καταναλωτές και το δημόσιο συμφέρον. Πράττοντας κατ' αυτό τον τρόπο η FCC πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της εάν η αποχή θα προωθήσει τις συνθήκες ανταγωνισμού της αγοράς.

Επίσης η FCC υποχρεούται να συντάξει μια **Διετή Αναφορά** όλων των ρυθμίσεων, κανονισμών, διευθετήσεων που δημοσιεύθηκαν για να καθοριστεί κατά πόσο μερικές από αυτές δεν είναι πλέον απαραίτητες για το δημόσιο συμφέρον ως αποτέλεσμα ουσιαστικού οικονομικού ανταγωνισμού. Η Διετής Αναφορά επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οποιοσδήποτε ευκαιρίες για απελευθέρωση-απορρύθμιση (Deregulation), θα εξετάζονται με συχνότητα όχι μικρότερη των δύο ετών.

Η Οικονομική Διάσταση της Απελευθέρωσης/ Αποκανονικοποίησης των Τηλεπικοινωνιών

Όσον αφορά στην Μικροοικονομική Σημασία των Τηλεπικοινωνιών, η ανέλιξη της απελευθέρωσής τους θα έχει ένα έντονο μελλοντικό αντίκτυπο και πιο συγκεκριμένα στη διαδικασία με την οποία οι επιχειρήσεις τιμολογούν, κοστολογούν την εισαγωγή νέων γραμμών προϊόντων και εκτιμούν την μελλοντική τους κερδοφορία.

Ανάλυση Αντι-μονοπωλίου (Antitrust) στις ΗΠΑ^x

Στις ΗΠΑ η σχέση μεταξύ της κανονικοποίησης των τηλεπικοινωνιών και του αντι-μονοπωλίου είναι περίπλοκη. Η FCC ως το ανεξάρτητο ρυθμιστικό σώμα για τις επικοινωνίες έχει θεσμοθετημένη υπευθυνότητα για ένα μεγάλο αριθμό περιπτώσεων όσον αφορά στον προσδιορισμό του επιτρεπόμενου μεριδίου που δύναται μια μόνο οντότητα σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο να κατέχει. Ευθύνεται επίσης για την απαγόρευση συγκεκριμένων μορφών «σταυρωτής» ιδιοκτησίας (cross ownership) για παράδειγμα μεταξύ τηλεοπτικών καναλιών και εκδοτικού τύπου στην ίδια τοπική αγορά.

Παρόμοια θέματα αντι-μονοπωλίου μπορούν να ανανακύψουν από απόπειρα συγχώνευσης δύο εταιρειών και κυρίως όταν η συγχώνευση θα επεκτείνει δραματικά την παρουσία της στην σχετική αγορά. Η FCC ή το DoJ ηγείται των ερευνών για οποιαδήποτε συγχώνευση και σε κάθε περίπτωση ο σχετικός φορέας καθορίζει κατά πόσο η συγχώνευση στοιχειοθετεί παραβίαση του Νόμου περί ανταγωνισμού. Παράλληλα η FCC εκτιμά την ίδια την συγχώνευση μέσα από ένα πολύ διαφορετικό πρίσμα : **Εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον;**

Οι **Κατευθυντήριες Οριζόντιων Συγχωνεύσεων** του DoJ/FTC ορίζουν την μεθοδολογία που θα εφαρμόσουν αυτοί οι φορείς προκειμένου να αναλύσουν τις συγχωνεύσεις μεταξύ συμμετεχόντων στον ίδιο

βιομηχανικό κλάδο. Οι κατευθυντήριες επιχειρούν να παρέχουν μια άκαμπτη οικονομική μεθοδολογία για την αξιολόγηση του μελλοντικού αντίκτυπου που θα έχει η συγχώνευση.

Ξεκινάει ορίζοντας τι είναι **σχετικές αγορές** ως: «ένα προϊόν ή ομάδα προϊόντων τέτοια, ώστε μια υποθετική επιχείρηση μεγιστοποίησης κερδών όντας η μοναδική παρούσα και μελλοντική πωλητής αυτών των προϊόντων, πιθανόν να επέβαλε τουλάχιστον μια μικρή αλλά σημαντική και όχι μεταβατική αύξηση στην τιμή» Με τον ορισμό αυτό οι αντιμονοπωλιακές αρχές στοιχειοθετούν την **«αρχή της μικρότερης αγοράς» (smallest market principle)**

Στη συνέχεια η κανονιστική αρχή προχωράει στην αναγνώριση των συμμετεχόντων στην σχετική αγορά και στον καθορισμό του μεριδίου αγοράς κάθε συμμετέχοντα (συνήθως βασισμένη σε δολάρια πωλήσεις ή σε παραγγελίες). Ένα εύχρηστο εργαλείο που συχνά χρησιμοποιείται στην αξιολόγηση του αντίκτυπου της μελλοντικής συγχώνευσης είναι ο **δείκτης Herfindal-Hirschman (HHI)** Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται αθροίζοντας τα τετράγωνα των ανεξάρτητων μεριδίων αγοράς όλων των συμμετοχόντων. Σε μια τέλεια μονοπωλιακή αγορά ο δείκτης HHI προσεγγίζει το 10000 ενώ σε μια αγορά με πολύ μεγάλο αριθμό μικρών ανταγωνιστών προσεγγίζει το 0. Σε μια αγορά που παρουσιάζει υψηλή συγκέντρωση (HHI μεγαλύτερος από 1800 μετά από συγχώνευση), μια συγχώνευση που θα οδηγούσε σε αύξηση του δείκτη HHI κατά 100 ή περισσότερες μονάδες θεωρείται *ceteris paribus* ότι πιθανόν ανακινεί σημαντικό ανταγωνιστικό ενδιαφέρον. Με τις πληροφορίες αυτές ανά χείρας, οι αρμόδιες αρχές προχωράνε στην ανάλυση των πιθανών συνεπειών της προτεινόμενης συγχώνευσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των σχετικών παραγόντων όπως την πιθανότητα εισόδου ενός μεταγενέστερου ανταγωνιστή και τις οποιεσδήποτε ευεργετικές συνέπειες που ενδεχομένως να προκύψουν από την συγχώνευση.

Στη συνέχεια το DoJ ή η FTC συντονίζονται με την FCC όσο είναι δυνατόν κατά την διάρκεια της αναφοράς συγχώνευσης. Παρολαυτά δεν διασφαλίζεται ότι οι ορισμοί της αγοράς και οι ανταγωνιστικές απειλές που διακρίνουν το DoJ/FTC θα έχουν άμεση αντανάκλαση στην κανονιστική πολιτική της FCC

Κεφάλαιο 3

Πολιτική και REGULATION¹ στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ²

Η επιβολή κανονισμών, ελέγχων και ρυθμίσεων (Regulation) στις ραδιοσυχνότητες κρίνεται αναγκαία λόγω της τεχνικής και φυσικής διάστασης καθώς η ιδιαίτερα επικίνδυνη παρεμβολή πρέπει να αποφευχθεί, όσο και λόγω της σπανιότητας του φάσματος των συχνοτήτων. Μόνο ένας συγκεκριμένος, σταθερός αριθμός συχνοτήτων μπορεί να τεθεί σε περιορισμένη ισχύ όσον αφορά το μερίδιο και των αριθμό των χρηστών.

Ενώ μέχρι πρότινος η πολιτική των συχνοτήτων αφορούσε μόνο τους μηχανικούς, στις μέρες μας μια πλειάδα φορέων ασχολείται με τη διεύθυνση αυτών όπως πολιτικοί, νομοθέτες, τηλεπικοινωνιακές εταιρίες, και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης -OECD).

Λόγω του φυσικού περιβάλλοντος και των τεχνολογικών εξελίξεων που προσδιορίζουν τις περιορισμένες συνθήκες διανομής και χρήσης του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων προέκυψε η ανάγκη για **διαχείριση συχνοτήτων** (Frequency Management) βασισόμενη σε εθνική και διεθνή πολιτική συχνοτήτων.

Η συνεχής ανάπτυξη της τεχνολογίας είχε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα όσον αφορά στο διαθέσιμο χώρο του φάσματος συχνοτήτων. Θετικά γιατί νέες υπηρεσίες είναι εφικτές καταλαμβάνοντας λιγότερο χώρο από το φάσμα των συχνοτήτων και αρνητικές γιατί η εξέλιξη αυτή συνέβαλε σε μείωση του κόστους και κατά συνέπεια σε αύξηση των ευκαιριών για χρήση και ζήτηση συχνοτήτων. Το αρνητικό αυτό αποτέλεσμα σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση των αγορών συνέβαλε σε μεγαλύτερη ζήτηση για εφαρμογή ελαστικών, ασύρματων συνδέσεων, αποδιευθέτηση (απελευθέρωση) των τηλεπικοινωνιών, ρύθμιση των τεχνολογιών εκπομπής (broadcasting) και επέτρεψε να αυξηθεί ο αριθμός των παρόχων ασύρματων υπηρεσιών.

Η παρούσα έλλειψη συχνοτήτων θέτει επιμέρους κριτήρια για πολιτική συχνοτήτων και απαιτεί προσεκτική επιλογή κατά την διανομή των συχνοτήτων.

Σύμφωνα με διεθνείς συμφωνίες και εθνικούς επιμερισμούς, η χρήση των συχνοτήτων κυμαίνεται από 9 KHz έως κατά προσέγγιση 300GHz.²

Η παροχή των τηλεπικοινωνιακών, και κυρίως των κινητών, υπηρεσιών αποτελεί θέμα του παγκόσμιου εμπορίου.

Για το λόγο αυτό ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ, World Trade Organization WTO) ασχολείται με την ρύθμιση της εμπορικής πολιτικής, ενώ η Διεθνής Τηλεπικοινωνιακή Ένωση (International Telecommunication Union, ITU) ασχολείται με την ρύθμιση του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων.

¹ (ρύθμιση, κανόνας, έλεγχος, κρατικός παρεμβατισμός, περιορισμός, διευθέτηση)

² Ο ΟΟΣΑ υποδεικνύει εύρος συχνοτήτων από 9 KHz έως 275 GHz. Παρολαυτά στην Ολλανδία οι συχνότητες κυμαίνονται από 0.00 KHz έως 400GHz

Η ΕΕ έχει διαδραματίσει έναν προοδευτικά μεγαλύτερο ρόλο στην ρύθμιση, εφαρμογή κανόνων στις Τηλεπικοινωνίες. Τον Μάρτιο του 2002 η ΕΕ υιοθέτησε ένα καινούριο κανονιστικό πλαίσιο που τυποποιεί με αποτελεσματικό τρόπο το κανονιστικό πλαίσιο για όλα τα Κράτη Μέλη.

Οι ευρωπαίοι συνειδητοποίησαν ότι ο μεγάλος όγκος όλων των τηλεπικοινωνιακών ρυθμίσεων έχει να κάνει με ανταπόκριση στην δύναμη της αγοράς. Συγκεκριμένα συσχετίζουν την κατοχή **Σημαντικής Θέσης στην Αγορά (Significant Market Power, SMP)** με δεσμεύσεις που συμπεριλαμβάνουν διαφάνεια, αμεροληψία, λογιστική αντιδιαστολή, πρόσβαση σε και χρήση συγκεκριμένων δικτυακών διευκολύνσεων (μαζικές συμφωνίες, διασύνδεση), ελέγχους τιμών και λογιστική κόστους, διαθεσιμότητα μισθωμένων γραμμών, επιλογή και προεπιλογή φορέα.

Η βασική αρχή της επιβολής περιορισμών, κανόνων και ρυθμίσεων είναι απλή και απερίφραστη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκινάει ορίζοντας μια σειρά από συσχετιζόμενες τηλεπικοινωνιακές αγορές και παρέχοντας ένα σετ κατευθυντήριων για τον καθορισμό της παρουσίας ή απουσίας αγοραστικής δύναμης, βασιζόμενη πάντα σε μεθοδολογίες δανεισμένες από τον νόμο του ανταγωνισμού και τα οικονομικά. Μέσα σε κάθε αγορά η Εθνική Ρυθμιστική Αρχή (National Regulatory Authority, **NRA**) κάθε Κράτους καθορίζει κατά πόσο ένα ή περισσότερα τμήματα έχουν στην κατοχή τους Σημαντική Θέση στην Αγορά (SMP). Εάν υπάρχει SMP τότε η NRA θα επιβάλει τις κατάλληλες δεσμεύσεις, όπως αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης αγοράς. Οι δεσμεύσεις επιβάλλονται ex ante στηριζόμενες στην ύπαρξη SMP χωρίς να είναι απαραίτητο να φανεί ότι υπάρχει κακοποίηση της αγοραστικής δύναμης. Αντιθέτως εάν η NRA αποτύχει να εντοπίσει SMP τότε οποιεσδήποτε αυτού του είδους δεσμεύσεις που είναι σε ισχύ πρέπει να ανακληθούν.

Με τον τρόπο αυτό η ΕΕ επιδιώκει να απομακρυνθεί εντελώς από την τεχνολογο-κεντρική και υπηρεσιο-κεντρική νομοθεσία. Πρόκειται για μια σημαντική και δραματική καινοτομία.

Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (National Regulatory Authorities NRAs)

Οι NRAs αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της εφαρμογής σχεδόν ολόκληρου του ρυθμιστικού πακέτου όπως έχει συνταχθεί και θα παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην πλαισίωση και εφαρμογή του αναθεωρημένου κανονιστικού πλαισίου. Επίσης διαδραματίζουν ένα σημαίνοντα ρόλο στην διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του Ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου μέσω της επιρροής τους στις Επιτροπές Παροχής Ανοικτού Δικτύου και Αδειοδότησης.

Η Commission αξιολογώντας το κριτήριο της ανεξαρτησίας των λειτουργιών και το δομικό διαχωρισμό των κανονιστικών και ελεγκτικών λειτουργιών, προσπαθεί να διασφαλίσει ότι οι επίσημοι φορείς που συσχετίζονται με την άσκηση των κανονιστικών λειτουργιών δεν συσχετίζονται και με την Διοίκηση των τηλεπικοινωνιακών κατόχων κι επίσης εξετάζει παράγοντες όπως οι μηχανισμοί αποφάσεων, τα χρονοδιαγράμματά τους, η φύση των αποφάσεων που παίρνονται, και η έκταση στην οποία το προσωπικό αναλαμβάνει υπηρεσία ή αποσπάται από των κάτοχο ή άλλους λειτουργούς.

Η Commission εξετάζει όχι μόνο κατά πόσο οι NRAs έχουν στην διάθεσή τους επαρκή εξουσία, αλλά και κατά πόσο το προσωπικό είναι επαρκές και γνώστης του αντικειμένου ώστε να το χρησιμοποιήσει με αποτελεσματικό τρόπο και κατά πόσο άλλοι πόροι, όπως προϋπολογισμός, είναι επαρκείς.

Πολλά εξαρτώνται βέβαια και από τον τρόπο που οι NRAs ασκούν την εξουσία τους ώστε να δώσουν ώθηση σε ανταγωνιστικές αγορές και α εξασφαλίσουν την ορθή και δίκαιη κατανομή μιας εναρμονισμένης Ευρωπαϊκής τηλεπικοινωνιακής αγοράς.

Ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η διαφάνεια με την οποία κατανέμεται η εξουσία μεταξύ των NRAs και των υπολοίπων σωμάτων όπως τα υπουργεία. Ελλοχεύει ο κίνδυνος η πολλή μεγάλη διασπορά κανονιστικών εξουσιών να αποδυναμώσει την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου. Εν κατακλείδι πολλά εξαρτώνται από την πολιτική υποστήριξη που λαμβάνουν οι ρυθμιστές από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Κεφάλαιο 4

Deregulation στην Ευρωπαϊκή Ένωση^{xiii}

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με την Πράσινη Βίβλο (Green Paper) για την Ανάπτυξη της Κοινής Αγοράς των Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών και Εξοπλισμού

« είναι απαραίτητο για την επίτευξη και διατήρηση συνεχούς, ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να πραγματοποιήσουμε έναν ισχυρό Ευρωπαϊκό τομέα Τηλεπικοινωνιών και μια καλή ανταγωνιστική θέση της Ευρωπαϊκής οικονομίας, βάζοντας τέλος σε όλα τα είδη των διάφορων εθνικών ελέγχων και μονοπωλίων στον τηλεπικοινωνιακό τομέα»³

Πράγματι από το 1987 μέχρι σήμερα η ΕΕ κατάφερε να φέρει την επιδιωκόμενη νόμιμη αποκρατικοποίηση του τηλεπικοινωνιακού τομέα. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μια του 1998(για τερματικό εξοπλισμό) και μία το 1990 (για υπηρεσίες) τα Κράτη μέλη πρέπει να καταργήσουν τα μονοπώλια στην παροχή τερματικού εξοπλισμού και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Το 1992 η ΕΕ επανεκτιμώντας τα αποτελέσματα της πολιτικής και των νομικών μέτρων που είχε εφαρμόσει μέχρι τότε (Review 1992) αποφάνθηκε ότι μια περαιτέρω προσέγγιση θα ήταν απαραίτητη. Έτσι αποφασίστηκε ότι η πλήρης απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί πριν την 1^η Ιανουαρίου 1998. Βέβαια η απελευθέρωση αυτή σχετιζόταν κυρίως με την αγορά παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας η οποία βρισκόταν ακόμα στα χέρια των κρατικών φορέων τηλεπικοινωνιών κάθε Κράτους Μέλους. Επίσης τα Κράτη μέλη θα έπρεπε να διασφαλίσουν πρώτον την πλήρη απελευθέρωση στην παροχή δημόσιας σταθερής τηλεφωνίας και δεύτερον ότι η παγκόσμια δέσμευσή τους να παρέχουν υπηρεσίες δεν θα διακυβευόταν. Πολλά από τα Κράτη Μέλη (όπως Ισπανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Πορτογαλία και Λουξεμβούργο) πήραν περίοδο χάριτος.

Η πρόκληση για την ΕΕ δεν βρίσκεται τόσο στην (νόμιμη) απελευθέρωση του τηλεπικοινωνιακού τομέα, όσο στην επινόηση επαρκών συνθηκών (κανονιστικών-ελεγκτικών, τεχνικών και σχετιζόμενων με την αγορά) που να μπορούν να συνεργαστούν με την σύγκλιση των τηλεπικοινωνιών δηλ. την συμπίεση των τηλεπικοινωνιών, των τεχνολογιών πληροφορικής και του οπτικοακουστικού τομέα.

Η Πολιτική Απελευθέρωσης (Deregulation Policy) της Ευρωπαϊκής Ένωσης^{xiv}

Η αφετηρία για την απελευθέρωση των Τηλεπικοινωνιών είναι ο διαχωρισμός, σε εθνικό επίπεδο, των λειτουργικών, ρυθμιστικών και εποπτικών λειτουργιών οι οποίες ανήκαν στα χέρια ενός και του αυτού οργανισμού στις περισσότερες χώρες της ΕΕ: στους εκάστοτε κρατικούς τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς PTTs.

³ Green Paper on The Development of the Common market for Telecommunications Services and Equipment, Brussels COM(87) 290, final,30.6.87

Η πιο άμεση και ορατή συνέπεια της αποκρατικοποίησης είναι ότι τα Κράτη Μέλη μετέτρεψαν την δομή των τηλεπικοινωνιακών οργανισμών από δημόσιες επιχειρήσεις σε ανεξάρτητες, ιδιωτικές εταιρίες με πολλές από αυτές να συμμετέχουν στο Χρηματιστήριο

Η δεύτερη όψη της Ευρωπαϊκής πολιτικής αποκρατικοποίησης που προετοίμασε τον τηλεπικοινωνιακό τομέα για πλήρη ανταγωνισμό κατά την περίοδο 1990-1996, είναι η απελευθέρωση όλων των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στις περισσότερες Ευρωπαϊκές Χώρες (με εξαίρεση βέβαια στις φωνητικές υπηρεσίες (voice services), telex και telegraphy).

Τέλος μια τρίτη οπτική της ευρωπαϊκής πολιτικής αποκρατικοποίησης αποτελεί η απελευθέρωση όλου του τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού βασιζόμενου σε Ευρωπαϊκούς τεχνικούς κανόνες.

Απελευθέρωση των Κινητών Υπηρεσιών (Deregulation of Mobile Services)^{xv}

Αρχικά οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας ανήκαν στο μονοπώλιο των PTTs . Παρολαυτά επειδή οι κρατικοί φορείς δεν είχαν οικονομικό ενδιαφέρον στην παροχή τέτοιου είδους υπηρεσιών και παράλληλα το πρότυπο GSM για το σύνολο της Ευρώπης είχε φθάσει σε επίπεδα ωριμότητας, η ΕΕ κινητοποίησε την αποκρατικοποίηση αυτού του είδους της κινητής υπηρεσίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση πολλαπλών παρόχων κινητής τηλεφωνίας σε επίπεδο εθνικών αγορών από το 1992.

Σύμφωνα με την ΕΕ η επιτυχία του GSM οφείλεται στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή βιομηχανία διαδραματίζει έναν ηγετικό ρόλο στις τεχνολογικές εξελίξεις υποστηριζόμενη από ένα υγιές νομοθετικό πλαίσιο σε συνδυασμό με την προτυποποίηση που εφαρμόστηκε την κατάλληλη στιγμή με αποτέλεσμα οι συνδρομητές GSM να λαμβάνουν πλήρη πανευρωπαϊκή κάλυψη όντας συνδρομητές ενός μόνο δικτύου. Το γεγονός αυτό αποτελεί παράδειγμα του Δια-Ευρωπαϊκού Δικτύου (Trans-European Network, TEN).

Οι πρώτες άδειες λειτουργίας GSM δόθηκαν στους PTTs και η είσοδος μεταγενέστερων παρόχων δεν έτυχε της θερμότερης υποδοχής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγκάστηκε να παρέμβει δύο φορές, μια για την Ισπανία και μία για την Ιταλία, όπου στην μεν πρώτη έκρινε ότι οι συνθήκες αδειοδότησης του δεύτερου λειτουργού ήταν άδικες και αποφάσισε να επανορθώσει (1996) ενώ στην περίπτωση της Ιταλίας (1995) αποφάσισε ότι οι συνθήκες για τον δεύτερο πάροχο υπηρεσιών GSM έπρεπε να χαλαρώσουν.

Ένα άλλο πρόβλημα που ανέκυψε από την απελευθέρωση των κινητών τηλεπικοινωνιών και την ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά είναι η περιορισμένη διαθεσιμότητα του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων. Όσον αφορά στην ΕΕ η νομοθεσία της αφήνει στην αρμοδιότητα των Κρατών Μελών να αποφασίσουν κατά πόσο απαιτούν ανταμοιβή για τη χρήση συγκεκριμένου τμήματος της μπάντας ραδιοσυχνοτήτων .Παρολαυτά, αυτό επιτρέπεται μόνο όταν συμβάλλει στην αποτελεσματική χρήση του φάσματος και υπό την προϋπόθεση ότι οι ανταμοιβές αυτές δεν μεροληπτούν , συμβάλλουν σε καινοτόμες υπηρεσίες και δεν πυροδοτούν μεγαλύτερο ανταγωνισμό στην αγορά.

Από τεχνικής απόψεως η ΕΕ δυναμικά υποστηρίζει μια ευρύτερη ομοιομορφία μεταξύ των τεχνικών συστημάτων σεβόμενη τις κινητές τηλεπικοινωνίες κι επιτρέπει στους παρόχους να επιλέξουν ένα διαφορετικό τεχνικό σύστημα ανάμεσα από τα GSM, DCS-1800, ERMES.

Εν αντιθέσει με την ΕΕ στις ΗΠΑ η κυβέρνηση ξεκίνησε πλειστηριασμό συχνοτήτων ανά περιοχή και επιπλέον δεν υποχρέωσε τους νικητές των πλειστηριασμών να επιλέξουν ένα συγκεκριμένο τεχνικό σύστημα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι διάφοροι πάροχοι PCSs να επιλέξουν 3 διαφορετικές τεχνολογίες (PCS-1800, D-AMPS και IS-95 CDMA) οδηγώντας έτσι την αγορά σε μεγαλύτερη ελευθερία αφού τους επιτράπη να επιλέξουν τα δικά τους συστήματα. Όμως η ελευθερία αυτή δεν παρέχει τα εγγύα για τους καταναλωτές ότι οι υπηρεσίες θα είναι διαθέσιμη σε εθνικό επίπεδο (roaming).

Κεφάλαιο 5

Ιδιωτικοποίηση και απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών (Telecom Privatization & Liberalization)

Εισαγωγή

Η πρώτη απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών έλαβε χώρα στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν από 20 χρόνια περίπου. Αν και πολλές ενέργειες έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση, ο χώρος των τηλεπικοινωνιών ακόμη είναι σε διαρκή μάθηση διαδικασιών μετάβασης σε τέτοιου είδους νέες καταστάσεις. Η πραγματικότητα, έτσι τουλάχιστον όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα μας έχει διδάξει ότι δεν υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες συνταγές που θα οδηγήσουν σε σίγουρη επιτυχία. Αυτό είναι ακόμη πιο αντιπροσωπευτικό στην περίπτωση της απελευθέρωσης που είναι πιο περίπλοκη από αυτή της ιδιωτικοποίησης. Παρόλα αυτά, με τον καιρό έχει αποκτηθεί αρκετή πείρα που μπορεί να βοηθήσει στη στοχοθέτηση και στην εξέλιξη τέτοιων διαδικασιών.

Η ιδιωτικοποίηση και η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών αρκετές φορές συνδέονται. Στην πραγματικότητα, είναι συσχετισμένες αλλά υπάρχουν κάποιες διακριτές διαφορές τόσο στον τρόπο που αναπτύσσονται όσο και σε κάποιες βασικές αρχές που χαρακτηρίζουν την καθεμιά από αυτές.

Στη βάση της, ιδιωτικοποίηση είναι η μετατροπή ενός κρατικού οργανισμού σε κάποιο ιδιοκτησιακό καθεστώς ιδιωτικής φύσεως. Ο νέος φορέας που προκύπτει μπορεί να είναι είτε μονοπωλιακός είτε μέρος μιας απελευθερωμένης ανταγωνιστικής αγοράς.

Από την άλλη μεριά, απελευθέρωση είναι το άνοιγμα μιας μονοπωλιακής αγοράς σε παροχή ανταγωνιστικών ιδιωτικών υπηρεσιών και αγαθών. Εάν ο προηγούμενος μονοπωλιακός φορέας ήταν κρατικός ή όχι είναι κάτι που δεν έχει ιδιαίτερη σημασία στη διαδικασία.

Ο πιο σημαντικός παράγοντας για την επιτυχή ιδιωτικοποίηση ή απελευθέρωση είναι οι ξεκάθαρες κυβερνητικές επιδιώξεις για τον τηλεπικοινωνιακό τομέα καθώς και η υιοθέτηση πολιτικών προς την επίτευξη αυτού του στόχου. Επίσης, ένας βασικός συντελεστής για τους επενδυτές είναι ο συντελεστής επικινδυνότητας της επένδυσης και η επίδρασή του στα πιθανά αποτελέσματα που μπορεί να έχει στη απόδοση της.

Οι κυβερνήσεις δελεάζονται από την άποψη ότι η ιδιωτικοποίηση είναι μια πηγή εισοδήματος και αδυνατούν να συνοδεύσουν την ιδιωτικοποίηση με πολιτικές απαραίτητες να βοηθήσουν την επιτυχή και υγιή μετάβαση, που είναι απαραίτητες για την συνολική αναβάθμιση του τομέα των τηλεπικοινωνιών. Σαν αποτέλεσμα, η διαδικασία ιδιωτικοποίησης οδηγείται κυρίως από οικονομικά κριτήρια, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της μονοπωλιακής κατάστασης του φορέα, και καταπνίγει την ανάπτυξη του χώρου ως προς την εξέλιξη και τον ανταγωνισμό.

Κατευθυντήριοι παράγοντες (γενικά)

Πέρα όμως από την επιθυμία των κυβερνήσεων για μια εφάπαξ εισροή χρημάτων στο ταμείο του κράτους από την ιδιωτικοποίηση ενός δημόσιου φορέα, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που μπορεί να παρακινήσουν μια κυβέρνηση να οδηγηθεί σε αυτή.

Υπάρχει κάποια επικάλυψη ανάμεσα στους παράγοντες που οδηγούν στην απελευθέρωση και σε αυτούς που οδηγούν στην ιδιωτικοποίηση. Παρόλα αυτά, διαφορές στους παράγοντες αυτούς μπορεί να είναι κύριες και μπορεί να επηρεάσουν τη δυνατότητα των κρατών να αποκομίσουν κέρδη από αυτά που προσφέρει ο χώρος των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής. Επιπλέον, οι διακρίσεις που υπάρχουν στους κατευθυντήριους παράγοντες είναι αυτές που θα επηρεάσουν και τις αποφάσεις εξέλιξης του κρίσιμου τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Κατευθυντήριοι παράγοντες για την ιδιωτικοποίηση

Ένας κύριος παράγοντας ιδιωτικοποίησης είναι η πολιτική βούληση της κυβέρνησης να μειωθεί η κρατική συμμετοχή σε υπηρεσίες που επηρεάζουν την οικονομία. Αυτό είναι πιο έντονο σε χώρες με καθαρά φιλελεύθερη αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης.

Επίσης, μία κυβέρνηση μπορεί να οδηγηθεί σε μια ιδιωτικοποίηση για να μπορέσει να μειώσει όσο είναι δυνατόν το δημόσιο χρέος από την εισερχόμενη ροή κεφαλαίου που θα προκύψει. Επίσης μια ακόμη ελάφρυνση του δημόσιου χρέους θα προκύψει και από την απαλλαγή τακτικής πληρωμής μισθών των εργαζομένων που μέχρι σήμερα εργαζόταν στον φορέα που ιδιωτικοποιήθηκε.

Ένας ακόμη παράγοντας είναι η κακή διαχείριση των δημοσίων τηλεπικοινωνιακών οργανισμών που συχνά υπολειτουργούν σε σχέση με τους αντίστοιχους ιδιωτικούς. Καθώς η οικονομική δύναμη του φορέα αυξάνεται, οι απαιτήσεις των πελατών γίνονται όλο και πιο μεγάλες, κάτι που ο δημόσιος φορέας αδυνατεί να ικανοποιήσει, ή και αν το κάνει δεν είναι τόσο επιτυχές όσο η αντίστοιχη κίνηση του ιδιωτικού ανταγωνιστή. Για να μπορέσει να ικανοποιήσει ο δημόσιος φορέας τις αυξανόμενες απαιτήσεις του δυναμικά μεταβαλλόμενου χώρου των τηλεπικοινωνιών, θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να καταβάλλει μεγάλα χρηματικά ποσά ως αναπτυξιακές επενδύσεις, κάτι που εξαρτάται από την οικονομική και πολιτική κατάσταση που θα επικρατεί, και τότε η πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια δείχνει τη μεγάλη σημασία της.

Τέλος, όλη αυτή η δυναμική του χώρου δείχνει ότι μια ιδιωτικοποίηση σε συνδυασμό με μια απελευθέρωση στον αντίστοιχο χώρο, θα προσδώσει λόγω του ανταγωνισμού πολλά οικονομικά οφέλη τόσο στην αγορά όσο και στο κράτος που θα προκαλέσει μια μεγάλη κίνηση κεφαλαίου μέσα του.

Κατευθυντήριοι παράγοντες για την απελευθέρωση

Ο κύριος λόγος που οδηγεί μια απελευθέρωση στο χώρο των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής είναι η φτωχή απόδοση των υπάρχοντων δημόσιων φορέων, κάτι που αποτελεί και κοινή αιτία για την ιδιωτικοποίηση. Επίσης οι κυβερνήσεις που αποφασίζουν τέτοιες κινήσεις προσδοκούν και στη βελτίωση του ανταγωνισμού που θα προσφέρει και νέες υπηρεσίες που είναι ενημερωμένες με την τελευταία λέξη της τεχνολογίας.

Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, η απελευθέρωση θα μπορέσει να δημιουργήσει μια ισχυρή κίνηση κεφαλαίου στους οικονομικούς κύκλους, κάτι που κάθε υγιής ηγεσία κράτους επιδιώκει και προσδοκά.

Τα τελευταία χρόνια που όλο και περισσότερο γίνεται αναγκαία η χρήση των τηλεπικοινωνιών από μεγάλες επιχειρήσεις, έγινε φανερό η ανάγκη για χαμηλότερες χρεώσεις που θα μπορούσαν μόνο να επιτευχθούν με τον ανταγωνισμό ιδιωτικών εταιριών και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Η αυξημένη χρήση του internet και η ανάγκη για όλο και μεγαλύτερα φάσματα συχνοτήτων δημιούργησε την ανάγκη για νέες υποδομές διακίνησης δεδομένων αλλά και διαχείρισης τέτοιων αναβαθμισμένων απαιτητικών υπηρεσιών.

Οι απαιτήσεις των καταναλωτών για πιο γρήγορο και πιο φθινό internet, όπως επίσης και η απελευθέρωση των επικοινωνιών σε άλλα κράτη που έδιναν περισσότερες δυνατότητες με μικρότερο κόστος ανάγκασαν τα κράτη να μιμηθούν το νέο τρόπο διαχείρισης των επικοινωνιών κάτω από ένα καθεστώς ιδιωτικής μέριμνας.

Τέλος και αφού πλέον ήταν και απόφαση και στρατηγικός στόχος του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου, το δίλημμα ήταν πλέον ξεκάθαρο για όλα τα κράτη: «Είτε ακολουθείται αυτόν τον τρόπο, είτε μένετε πίσω με απροσδιόριστες συνέπειες στον τόσο εύκολα μεταβαλλόμενο αλλά και σύγχρονο χώρο των τηλεπικοινωνιών».

Η επανάσταση της απελευθέρωσης των Τηλεπικοινωνιών

Οι υπηρεσίες που άρχισαν να παρέχονται στον πρώτο καιρό της απελευθέρωσης ήταν λίγες και δεν είχαν έντονες επιδράσεις από το φαινόμενο του ανταγωνισμού. Καθώς όμως τα χρόνια περνούσαν, φτάσαμε στις δύο τελευταίες δεκαετίες να είναι το πρωταρχικό μέλημα η πλήρης απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί πίεζαν και κέρδισαν ένα καθαρό, πλήρως καθορισμένο νομοθετικό πλαίσιο που βοήθησε την μετάβαση στο νέο τρόπο εξέλιξης των τηλεπικοινωνιών. Αρχικά η τάση ήταν πρώτα ιδιωτικοποίηση και έπειτα απελευθέρωση. Αυτό είχε σαν συνέπεια τη συνέχιση της μονοπωλιακής παροχής των τηλεπικοινωνιών που από μόνη της δε μπορούσε να προσδώσει στο καταναλωτικό κοινό το επιθυμητό αποτέλεσμα: Καλύτερες υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές.

Στη συνέχεια, επικράτησε η τάση της απελευθέρωσης πρώτα ή σχεδόν ταυτόχρονα με την ιδιωτικοποίηση. Με αυτό τον τρόπο ήταν δυνατόν να εμφανιστούν αμέσως οι ανάγκες για τη θέσπιση του κανονιστικού πλαισίου που θα μπορούσε να δώσει στην οικονομία τα επιθυμητά αποτελέσματα, κρατώντας όμως μια τάξη στη συνύπαρξη και στον ανταγωνισμό των νέων πλέον φορέων.

Αρχικές θεωρήσεις για την ιδιωτικοποίηση

Οι πρώτες θεωρήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε μια επιτυχή ιδιωτικοποίηση είναι:

- Η εξέταση της επένδυσης που χρειάζεται
- Τα επίπεδα χρέους και η υποδομή που απαιτείται
- Η δυνατότητα διείσδυσης σε ανταγωνιστικό περιβάλλον
- Οι φανερές / κρυφές απαιτήσεις του καταναλωτικού κοινού
- Θέματα εργαζομένων

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την προετοιμασία της ιδιωτικοποίησης είναι:

- Δημιουργία δομής μετοχών / Συνιδιοκτησία με ιδιωτικές επιχειρήσεις
- Μελλοντικός χειρισμός του υπάρχοντος χρέους
- Απαιτήσεις παρεχόμενων υπηρεσιών
- Πρόβλεψη επένδυσης / Απαιτήσεις νέας υποδομής
- Διάρκεια αποκλειστικότητας / Πλήρης ή μερικός ανταγωνισμός
- Ορθολογική οργάνωση του εργατικού δυναμικού / Οργάνωση συνταξιοδότησης, εξέταση οικειοθελούς αποχώρησης.

Διαδικασία μετάβασης σε πλήρη απελευθέρωση

Όταν η απελευθέρωση λαμβάνει χώρα, τότε η διαδικασία μετάβασης είναι αυτή που επιτρέπει στο νομοθέτη να μπορέσει να θεσπίσει το κανονιστικό πλαίσιο για ομαλή λειτουργία και υγιές περιβάλλον ανταγωνισμού.

Η μετάβαση γίνεται συνήθως σε τρεις φάσεις:

1. Μηχανήματα σε χώρους των πελατών, επαναπόληση παρεχόμενων υπηρεσιών, κυψελοειδής κινητή τηλεφωνία, ιδιωτικά δίκτυα, παροχές υπηρεσιών internet.
2. Εγχώριες εγκαταστάσεις σταθερών δικτύων περιλαμβανομένου και σταθερού ασύρματου δικτύου, αστικές καλωδιώσεις
3. Διεθνή σταθερά δίκτυα.

Κρίσιμα θέματα για επιτυχή απελευθέρωση

Το πρώτο και κύριο θέμα που λαμβάνεται υπ' όψιν για την επιτυχή απελευθέρωση είναι το καθαρό νομοθετικό πλαίσιο που θα πρέπει να μη συνδέεται με τους κρατικούς τηλεπικοινωνιακούς φορείς είτε αυτοί δρουν κάτω από πλήρη κρατικό έλεγχο είτε βρίσκονται υπό το καθεστώς ιδιωτικοποίησης. Μάλιστα σε μερικές περιπτώσεις το κανονιστικό πλαίσιο είναι και η κύρια αιτία επιτυχούς / αποτυχημένης μετάβασης σε απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών.

Μια άλλη παράμετρος που πρέπει να ρυθμιστεί είναι η διασύνδεση των φορέων με διαφάνεια και προσανατολισμένη στο κόστος.

Θα πρέπει να δίνεται ευκολία πρόσβασης σε νέες εισόδους και θα πρέπει να δημιουργηθεί κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει τον υγιή ανταγωνισμό, και θα πρέπει να διαλύει τα μονοπώλια και να τα απομακρύνει από τα υψηλά κέρδη.

Η βιομηχανία παραγωγής τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού θα πρέπει να είναι πάντα ενημερωμένη και σε θέση να καλύπτει τις απαιτήσεις του χώρου γρήγορα και αποτελεσματικά, ώστε να συνεισφέρει με αυτό τον τρόπο σε πιο αποδοτικές τηλεπικοινωνιακές λύσεις με αναβαθμισμένες παροχές και μείωση του κόστους.

Τέλος, το κανονιστικό πλαίσιο θα πρέπει να προστατεύει και τους φορείς από την πίεση της αγοράς και τον αθέμιτο ανταγωνισμό ώστε να διατηρούνται οι απαραίτητες ισορροπίες.

Κεφάλαιο 6

Ανταγωνισμός στο χώρο των τηλεπικοινωνιών

Εισαγωγή

Σε μια ελεύθερη αγορά, η ανταγωνιστική συμπεριφορά των συμμετεχόντων θεωρείται δεδομένη. Μετά λοιπόν την κατάργηση των μονοπωλιακών αγορών, έχει ξεκινήσει ένας αγώνας συνεχούς προσπάθειας για επιβίωση, διείσδυση και αν είναι δυνατόν κυριαρχία στην αγορά των τηλεπικοινωνιών.

Επειδή όμως καμία ανταγωνιστική αγορά δεν είναι τέλεια ο ρόλος του νομοθέτη και του κράτους κατά συνέπεια καλείται να είναι σημαντικός προκειμένου να διατηρήσει τις ισορροπίες στην ελεύθερη, σε σχεδόν όλο τον κόσμο πλέον, τηλεπικοινωνιακή αγορά.

Κρατικές παρεμβάσεις στον ανταγωνισμό της τηλεπικοινωνιακής αγοράς

Η κρατική παρέμβαση στον ανταγωνισμό αυτής της αγοράς αλλά και ευρύτερα έχει ως κύριο στόχο είναι να προλάβει τη συνολική αποτυχία του ελεύθερου χώρου (που μπορεί να προκληθεί ως αποτέλεσμα σκληρού και αδίστακτου ανταγωνισμού), να περιορίσει την κατάχρηση της δύναμης στους κυρίαρχους της αγοράς αλλά και να βελτιώσει την οικονομική αποδοτικότητα του χώρου γενικότερα.

Οι κυβερνήσεις μπορούν να παρέμβουν δραστικά στον έλεγχο του ανταγωνισμού με δύο κύριους τρόπους που είναι ο έλεγχος της συμπεριφοράς των εταιριών και ο έλεγχος των σχέσεων που έχουν μεταξύ τους.

Οι τηλεπικοινωνιακοί φορείς έχουν από το κράτος έλεγχο στην τιμολογιακή πολιτική τους (όταν αυτό είναι απαραίτητο για το δημόσιο συμφέρον), στο μέγεθος του οργανισμού, στην τοπολογία του δικτύου τους, προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να περιορίσουν συμπεριφορές που οδηγούν σε μεγιστοποίηση των κερδών αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν μια ρωγμή στην ομοιογένεια του χώρου που μέσα τη σκληρή αντιπαράθεση είναι ανεπιθύμητο να υπάρχει.

Από την άλλη μεριά, το κράτος παρεμβαίνει στις σχέσεις των εταιριών όπως για παράδειγμα στη συνένωση των δύο κυρίαρχων του χώρου που μπορεί να οδηγήσει στην καταστροφή τον υπόλοιπο ανταγωνισμό αλλά ίσως και να έχει τη δύναμη να ταράξει τη συνολική οικονομική συμπεριφορά του κράτους επηρεάζοντας εύκολα το χρηματιστηριακό δείκτη αλλά και ασκώντας πίεση μέσω της δύναμής των στην κυβερνητική πολιτική.

Είναι αναγκαίο όμως οι κυβερνητικές παρεμβάσεις να χαρακτηρίζονται από ελαστικότητα και ευελιξία, ώστε να μπορούν να ταιριάζουν κάθε φορά στη σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρατηρούνται και να μην αναιρούν την ελευθερία της αγοράς και να μην επιβάλουν καθεστωτικές διατάξεις που πλήττουν το υγιή ανταγωνισμό, αν βέβαια μπορεί αυτός να διακριθεί στη δυναμικότητα που χαρακτηρίζει το χώρο.

Το νομοθετικό έργο στη αντιμετώπιση του ανταγωνισμού των τηλεπικοινωνιών

Κάθε κράτος, ανάλογα με τη δομή και την ανάπτυξή του, επιλέγει αν θα επιβάλλει νόμους που αφορούν τον έλεγχο του ανταγωνισμού στην πληρότητα της ελεύθερης αγοράς τους ή αν θα θεσπιστούν ειδικές

νομοθετικές διατάξεις εστιασμένες σε κάθε οικονομικό αντικείμενο. Αυτό είναι μια ελεύθερη επιλογή της κάθε κυβέρνησης, που επηρεάζεται βεβαίως και από την παγκόσμια τάση γύρω από το ίδιο θέμα.

Το κυριότερο όμως χαρακτηριστικό είναι ότι οι νομοθετικές παρεμβάσεις δομούνται με τέτοιον τρόπο που να κατευθύνουν την αγορά των τηλεπικοινωνιών ανάλογα με τις δυνατότητες της εγχώριας αγοράς αλλά και με το σημείο στο οποίο επιθυμούν να φτάσουν οι παρεχόμενες υπηρεσίες. Για παράδειγμα διαφορετική πολιτική θα έχει μια χώρα που είναι σε θέση να αναπτύξει τηλεπικοινωνιακή ελευθερία που έχει τη δυνατότητα να εξάγει τεχνογνωσία στο χώρο και άλλη νομοθετική προσέγγιση θα γίνει από το κράτος που εισάγει τεχνογνωσία και που είναι μια «εύκολη» αγορά στα χέρια των μεγάλων πολυεθνικών συμφερόντων και της ελεύθερης και δυνατής οικονομίας άλλων πιο ανεπτυγμένων στο συγκεκριμένο τομέα κρατών.

Χαρακτηριστικά του ανταγωνισμού

Η αγορά κάθε προϊόντος έχει κάποιους προσανατολισμούς που κρίνουν το μέγεθος και τη δυναμική της. Έτσι και η αγορά των τηλεπικοινωνιών, καθορίζει τις υπηρεσίες που επιθυμεί να προσφέρει, το γεωγραφικό χώρο που θα επεκταθεί, τις τιμολογιακές πολιτικές, το κοινό στο οποίο θα απευθυνθεί, τη θέση που επιθυμεί να καταλάβει στην αγορά και την απαιτούμενη ή / και την υπάρχουσα υποδομή.

Κατ' αυτόν τον τρόπο καλείται να αντεπεξέλθει σε θέματα οικονομικής φύσεως, σε φραγμούς εισόδου, σε έλλειψη υποδομής αλλά και σε αδυναμία δημιουργίας αυτής, σε τοποθέτηση σε χώρους όπου οι ανταγωνιστές κατέχουν κυρίαρχη θέση και που έχουν σε αρκετές περιπτώσεις τη δύναμη να καθορίζουν πολιτικές συμπεριφορές αλλά και κοινωνικές και αγοραστικές τάσεις.

Η τοποθέτηση από το σχεδιασμό της επένδυσης είναι αναγκαία μια και θα κρίνει την πορεία και την επιτυχία της.

Πολιτικές των εταιριών έναντι του ανταγωνισμού

Οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο, επιλέγουν διάφορους τρόπους τοποθέτησής τους σε αυτό το περιβάλλον. Οι επιλογές προσανατολίζονται σε μεθόδους μάρκετινγκ για διόγκωση των πελατών τους, σε δημιουργία υποδομής για μείωση του κόστους, άλλοι σε ενοικίαση υποδομής για δυνατότητα εύκολης απεμπλοκής και αλλαγή πολιτικής, σε στόχους κυριαρχίας στην αγορά, σε χρήση αυτής της κυριαρχίας για επέκταση δραστηριοτήτων αλλά και εύνοια της κυβερνητικής πολιτικής σε θέματα νέων επενδύσεων και ανάπτυξης.

Μια πολύ συνηθισμένη τακτική των εταιριών τα τελευταία χρόνια είναι η εξαγορά μικρών εταιριών του χώρου με κριτήρια γεωγραφικά, οικονομικά, πολιτικά αλλά και αρκετές φορές κριτήρια ανταγωνιστικά μια και είναι κάποιες φορές η μονή λύση προκειμένου να ξεφύγουν από τον έντονο ανταγωνισμό που επιδέχονται από αυτούς.

Τέλος, μια επίσης δημοφιλής τακτική αντιμετώπισης του ανταγωνισμού είναι η συνένωση εταιριών που οι δραστηριότητες της μιας συμπληρώνουν αυτές της άλλης, σε επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών, σε οικονομικό επίπεδο, σε τεχνογνωσία, σε πελατολόγιο, σε γεωγραφική θέση.

Συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού στον ανταγωνισμό

Οι καταναλωτές, από την άλλη μεριά, προσπαθούν να επιλέξουν ανάμεσα στις πολλές πλέον υπηρεσίες που τους παρέχονται αλλά και να συνειδητοποιήσουν τις πραγματικές ανάγκες τους μέσα στην αγορά αυτή.

Μετά από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν έχει διαπιστωθεί ότι η συμπεριφορά τους είναι ανάλογη του βιοτικού τους επιπέδου, της μόρφωσής τους αλλά και της οικονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται. Έτσι καταναλωτές με οικονομική ευχέρεια κρίνουν την αγορά με βάση την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ενώ σε ασθενέστερες οικονομικά κοινωνικές τάξεις η τιμολογιακή πολιτική είναι αυτή που θα κρίνει και την επιλογή του φορέα εξυπηρέτησης.

Είναι λοιπόν εύκολο να ισχυριστεί κάποιος ότι πλέον οι καταναλωτές βρίσκουν υπηρεσίες στα μέτρα τους και είναι αρκετά κερδισμένοι συγκρίνοντας εποχές παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών μονοπωλιακού επιπέδου.

Κεφάλαιο 7

Αντιμονοπώλιο *Antitrust*

Γενικά^{xvi}

Κατά τις δεκαετίες των κρατικά ιδιόκτητων μονοπωλίων ήταν ευρέως διαδεδομένη η υπόθεση, τόσο από οικονομολόγους όσο και από διάφορους άλλους, ότι οι τηλεπικοινωνίες ήταν φυσικό μονοπώλιο λόγω των οικονομικών κλίμακας (ο αριθμός των πιθανών συνδέσεων κλήσεων) και των οικονομικών σκοπού (το εύρος των υπηρεσιών όπου ο κάθε συνδρομητής μπορεί να έχει πρόσβαση) όπου ο συνδυασμός αυτών των δύο διαμορφώνει τις οικονομίες δικτύων

Τίθεται το ερώτημα εάν πράγματι οι τηλεπικοινωνίες είναι ή ήταν ποτέ φυσικό μονοπώλιο. Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα έχει μεγάλη πρακτική σημασία διότι εάν ο αντιμονοπωλιακός ρυθμιστής σπάσει ένα φυσικό μονοπώλιο ελλοχεύει ο κίνδυνος να χαθεί η οικονομική αποτελεσματικότητα και τα ενδιαφέροντα των καταναλωτών να υποστούν πλήγμα. Ακόμα κι ένα αντι-κυριαρχικό κανονιστικό πλαίσιο, για παράδειγμα τέτοιο ώστε να περιορίζει τον υπόχρεο από το να προσφέρει υπηρεσίες εν είδει πακέτου στους καταναλωτές δεδομένου ότι οι ανταγωνιστές δεν μπορούν να ανταποκριθούν, μπορεί να κατηγορηθεί για περιορισμό(άρνηση) της επιλογής των καταναλωτών. Συνήθως τέτοιες ρυθμιστικές απαγορεύσεις δικαιολογούνται μόνο στηριζόμενες στην υπόθεση ότι δίνουν χρόνο στους νεοεισερχόμενους να προλάβουν και να γίνουν πραγματικά αποτελεσματικοί ανταγωνιστές ώστε οι καταναλωτές να επωφεληθούν μακροπρόθεσμα.

Η απελευθέρωση, ή το άνοιγμα των αγορών, αυξάνει την πιθανότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών και κατ' επέκταση την πιθανότητα νέες κυρίαρχες εταιρίες σε διάφορους τομείς της αγοράς, να αντικαταστήσουν τα παλιά μονοπώλια. Στην περίπτωση αυτή η ρυθμιστική αρχή καλείται να διευθετήσει το πρόβλημα με τους εξής τρόπους:

Μέσω ρητρών ενάντια σε αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές, στις άδειες που χορηγούνται στις επιχειρήσεις ή στην νομοθεσία που εγείρει αυτές τις άδειες. Μια επιπλέον εξουσία που εμπίπτει στη δικαιοδοσία των ρυθμιστικών αρχών είναι το δικαίωμα άσκησης βέτο ή της ακύρωσης (ανάκλησης) μιας άδειας εν όψει συγχώνευσης. Από την άλλη μεριά στα πλαίσια της δικαιοδοσίας όπως για παράδειγμα στην Νέα Ζηλανδία, η ρύθμιση του τηλεπικοινωνιακού τομέα υπόκειται απευθείας στην γενική πολιτική ανταγωνισμού και εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες στις τηλεπικοινωνίες όπως σε οποιονδήποτε άλλο τομέα.

Ευρωπαϊκή Ένωση^{xvii}

Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ αποτελούν ένα ισχυρό μέσο για διόρθωση παραβιάσεων ενάντια στην αρχή του προσανατολισμού στο κόστος (cost orientation). Το 1991 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Κατευθυντήριες του 1991 (1991 Guidelines) για την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού καθιέρωσε την αρχή ότι η επιβολή «ληστρικών» τιμών από έναν τηλεπικοινωνιακό λειτουργό συνιστά κακοποίηση των δυνάμεων

της αγοράς σύμφωνα με το Art.86 EC Treaty^{xviii} Στις Κατευθυντήριες η Commission επιβεβαίωσε ότι οι υπερβολικές τιμές στις Τηλεπικοινωνίες μπορούν να παραβιάσουν το Art.85 /Art.86 EC Treaty^{xix}

Μια από τις πιο χαρακτηριστικές **περιπτώσεις ληστρικής τιμολόγησης** στη δεκαετία του 1990 όπου παρενέβη η Commission ήταν το Καθολικό Ευρωπαϊκό Δίκτυο (Global European Network-GEN). Πολλοί Ευρωπαϊκοί λειτουργοί δικτύου σχεδίαζαν από το 1993 να προσφέρουν broadband υπηρεσίες επάνω σε αυτό το καινούριο Ευρωπαϊκό δίκτυο αναμετάδοσης, όπου σύμφωνα με μια περιληπτική εικόνα του σχεδίου υπήρχαν ενδείξεις ότι οι συμμετέχοντες λειτουργοί επρόκειτο να χρεώσουν τους ανταγωνιστές, που θα αγόραζαν δυνατότητα αναμετάδοσης μέσω του GEN , υψηλότερες τιμές από ό,τι στους εαυτούς τους. Η Commission όμως επέβαλε στο GEN αυστηρούς κανόνες στους όρους τιμολόγησης ,όπου ενδεχομένως θα απέτρεπαν ληστρικές συμπεριφορές.

Μια από τις πρόωρες διαδικασίες ενάντια τις **υπερβολικές τιμές** και συγκεκριμένα η περίπτωση της Deutsche Telekom παρουσιάζει την έλλειψη πολιτικής βούλησης σε επίπεδο ΕΕ για αποτελεσματικό έλεγχο των επιπέδων υπερβολικών τιμών. Η Deutsche Telekom κατηγορήθηκε για πραγματοποίηση κερδών της τάξης των \$6.1 δισεκατομμυρίων από τις τηλεφωνικές της δραστηριότητες το 1988 όπου τα κέρδη αυτά αντιπροσώπευαν το 34% των εσόδων. Το 1991 η Commission θεώρησε ότι το παράλογο περιθώριο κέρδους οφειλόταν σε υπερβολική τιμολόγηση των υπεραστικών κλήσεων. Παρολαυτά η διερεύνηση σταμάτησε μετά που ο Γερμανός Υπουργός Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων συμφώνησε να αναβάλλει μια σχεδιαζόμενη αύξηση τιμών χωρίς να απευθυνθεί στην δομική ανισορροπία των τιμολογήσεων υπεραστικών κλήσεων.

Κεφάλαιο 8

Ελληνική Νομοθεσία: Θεσμικό Πλαίσιο για τις Τηλεπικοινωνίες^{xx}

Στα πλαίσια της ελληνικής πραγματικότητας μια σειρά Νόμων , Υπουργικών Αποφάσεων και Προεδρικών Διαταγμάτων σε συνδυασμό πάντα με τις Κοινοτικές Οδηγίες, διέπουν το θεσμικό πλαίσιο για τις Τηλεπικοινωνίες στη χώρα μας.

Συγκεκριμένα ο **N.2246/20/1994** με τις τροποποιήσεις αυτού, και την πλέον πρόσφατη τροποποίηση **2668/98**, ρυθμίζουν θέματα που αφορούν στην **Οργάνωση και λειτουργία του τομέα τηλεπικοινωνιών** όπως

Δομή και λειτουργία της τηλεπικοινωνιακής αγοράς.

1. Τηλεπικοινωνιακά Δίκτυα
2. Τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες
3. Τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός
4. Άδειες - Όροι και προϋποθέσεις
5. Δήλωση - Όροι και προϋποθέσεις
6. Έγκριση
7. Ειδικά και αποκλειστικά δικαιώματα
8. Χρήση του φάσματος Ραδιοσυχνοτήτων
9. Τιμολόγια

Σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία και το **Κεφάλαιο Α. Γενικές Διατάξεις, Άρθρο 1. Γενικές Αρχές**, «η άσκηση τηλεπικοινωνιακών δραστηριοτήτων είναι ελεύθερη και ως τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες νοούνται οι παρακάτω:

- *Η εγκατάσταση, λειτουργία, διαχείριση και εκμετάλλευση των Τηλεπικοινωνιακών δικτύων*
- *Η παροχή πάσης φύσεως Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών*
- *Η εισαγωγή, εμπορία, κατασκευή και συντήρηση τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού»*

Στο ίδιο άρθρο ορίζεται ότι το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής των τηλεπικοινωνιών και λαμβάνει τις απαιτούμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Χαράσσει από κοινού με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας την τηλεπικοινωνιακή πολιτική για την εθνική άμυνα ενώ παράλληλα διαχειρίζεται τα θέματα των δορυφορικών τροχιών, προβαίνει στην κατανομή των ραδιοσυχνοτήτων και εκδίδει τον Εθνικό Κανονισμό Κατανομής Ζωνών Συχνοτήτων (Ε.Κ.Κ.Ζ.Σ.)

«Επιπλέον το Κράτος, δια των νομίμων οργάνων του, και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) φροντίζουν ώστε η άσκηση των τηλεπικοινωνιακών δραστηριοτήτων να γίνεται με βάση τις αρχές της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής διακρίσεων, καθώς και για τη πλήρωση των Ουσιωδών Απαιτήσεων του άρθρου 2 του παρόντος.»

Πάντα στα πλαίσια των γενικών διατάξεων του νόμου δίνονται οι ορισμοί των ακόλουθων **εννοιών** που σχετίζονται με τη λειτουργία και την μορφή των Τηλεπικοινωνιών όπως Άδεια, Απλή Μεταπώληση Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών, Αποδεσμευμένη Πρόσβαση στον Τοπικό Βρόχο, Γενική Άδεια, Δημόσιες Τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, Δημόσιο Τηλεπικοινωνιακό Δίκτυο, Διασύνδεση, Δίκτυο Καλωδιακής Τηλεόρασης, Εθνική Ρυθμιστική Αρχή, Ειδική Άδεια, Επιλογή Φορέα, Ιδιωτικό Δίκτυο, Καθολική Υπηρεσία, Κινητή και Προσωπική επικοινωνία, Κοινόχρηστο Τηλέφωνο, Μισθωμένες Γραμμές, Οργανισμός με Σημαντική Θέση στην Αγορά, Ουσιώδεις Απαιτήσεις, Παροχή Ανοικτού Δικτύου, Πάροχος Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών, Περιοχή, Προεπιλογή Φορέα, Πρότυπο, Ραδιοεξοπλισμός, Σπάνιοι Πόροι, Τερματικός Εξοπλισμός, Τερματικό Σημείο, τηλεπικοινωνιακό Δίκτυο, Τηλεπικοινωνιακές Υπηρεσίες, Τηλεπικοινωνιακός Οργανισμός, Τοπικός Βρόχος, Φορητότητα Αριθμού Κλήσης, Φωνητική Τηλεφωνία, Χρήστης.

Πάντα στα πλαίσια του Νόμου για τις Τηλεπικοινωνίες στο **Κεφάλαιο Δ' Δικαιώματα και Υποχρεώσεις** και συγκεκριμένα **Άρθρο 8. Τηλεπικοινωνιακοί Οργανισμοί** γίνεται λόγος για την υποχρέωση των τηλεπικοινωνιακών Οργανισμών να διασφαλίζουν **Παροχή Ανοικτού Δικτύου** (Open Network Provision, ONP), για τις αρχές τιμολόγησης των Μισθωμένων Γραμμών (που για τους **Οργανισμούς με Σημαντική Θέση στην Αγορά**, Significant Market Power **SMP**) πρέπει να είναι διαφανείς και προσανατολισμένες προς το κόστος, για την Ε.Ε.Τ.Τ. που συντάσσει τον Κατάλογο των Οργανισμών με Σημαντική Θέση στην Αγορά, με βάση τις επιταγές του κοινοτικού και εθνικού δικαίου, και που ορίζει τις υποχρεώσεις αυτών σχετικά με την κοστολόγηση της Φωνητική Τηλεφωνίας.

Στο ίδιο Άρθρο έχουμε **ορισμό** ενός Τηλεπικοινωνιακού Οργανισμού **ως Οργανισμού με Σημαντική Θέση στην Αγορά** όταν κατέχει **μερίδιο ίσο ή μεγαλύτερο του 25%** στην γεωγραφική αγορά που δραστηριοποιείται και στο τηλεπικοινωνιακό αντικείμενο συγκεκριμένης υπηρεσίας

Παραρτήματα Οδηγίας 90/387/Ε.Ο.Κ.

- Τομείς για τους οποίους μπορούν να καθοριστούν προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου
- Πλαίσιο αναφοράς για τη σύνταξη προτάσεων σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο δ.
- Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της οδηγίας- πλαισίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992.

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.)

Η **Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.)** ορίζεται ως η **Εθνική Ρυθμιστική Αρχή** (National Regulatory Authority, **NRA**) κι έργο της αποτελεί ο έλεγχος και η ρύθμιση του τομέα των τηλεπικοινωνιών και η εποπτεία της τηλεπικοινωνιακής αγοράς.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε.Τ.Τ. ανήκει η κατάρτιση και τροποποίηση του Εθνικού Σχεδίου Αριθμοδότησης (Ε.Σ.Α.), η Φορητότητα των αριθμών και της προεπιλογής φορέα, η ρύθμιση των θεμάτων Διαδικτύου και η εκχώρηση ονομάτων χώρου (domain name) με κατάληξη “.gr” η ενασχόληση με τα θέματα του Τερματικού Εξοπλισμού, η χορήγηση, ανανέωση, τροποποίηση, αναστολή, παράταση και ανάκληση των ειδικών Αδειών, η έγκριση εκμίσθωσης, παραχώρησης χρήσης, μεταβίβασης ή συνεκμετάλλευσης αυτών, η διαχείριση του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων, η έκδοση του Εθνικού Κανονισμού Ραδιοεπικοινωνιών και η τήρηση μητρώου εκχωρούμενων ραδιοσυχνοτήτων (Εθνικό Μητρώο Ραδιοσυχνοτήτων). Στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων της η Ε.Ε.Τ.Τ. τηρεί αρχείο που περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αποτυπώνουν τη τρέχουσα εικόνα της τηλεπικοινωνιακής αγοράς στη Ελλάδα, τηρεί μητρώο Τηλεπικοινωνιακών Επιχειρήσεων κατόχων Αδειών, απευθύνει οδηγίες και συστάσεις προς τους ενδιαφερόμενους, καλεί τους παραβάτες να παύσουν τις παραβάσεις, επιβάλλει πρόστιμα και λοιπές διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και παραπέμπει τους παραβάτες στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

Απελευθέρωση των Τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα

Τηλεπικοινωνίες

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 άρχισε η διαδικασία απελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών. Μια διαδικασία που συνεχίζεται μέχρι σήμερα και επεκτείνεται και πέραν των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απελευθέρωση ήταν η φυσική κατάληξη των μεγάλων δυνατοτήτων που είχαν οι τηλεπικοινωνίες για ανάπτυξη μετά την τεχνολογική έκρηξη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, αλλά δεν μπορούσαν να αναπτυχθούν στα πλαίσια των περιορισμένων προϋπολογισμών των τηλεπικοινωνιακών οργανισμών από τις κεντρικές κυβερνήσεις.

Η τεχνολογική έκρηξη βασίζεται στα:

Ψηφιακά δίκτυα οπτικών ινών μεγάλων ταχυτήτων που μπορούσαν να μεταβιβάσουν μεγάλο όγκο πληροφοριών.

Νέα προηγμένα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών.

Νέες ασυρματικές ψηφιακές τηλεπικοινωνίες.

Νέες τεχνολογίες που επέτρεψαν την επέκταση χρήσης φάσματος ραδιοσυχνοτήτων σε υψηλότερες συχνότητες.

Ανάπτυξη των δορυφορικών επικοινωνιών.

Στάδια Απελευθέρωσης

Κατ' αρχήν απελευθερώθηκε η προμήθεια από τους συνδρομητές τερματικών τηλεπικοινωνιακών συσκευών.

Η προμήθεια πριν ήταν υποχρεωτικά να γίνεται μόνο από τους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς.

Αντικαταστάθηκε η έκδοση "συστάσεων" μη υποχρεωτικής εφαρμογής από την έκδοση πανευρωπαϊκών προτύπων. Έτσι ενιαιοποιήθηκε η αγορά και όλα τα παρόμοια τηλεπικοινωνιακά υλικά αντιστοιχούσαν σε ταυτόσημες προδιαγραφές.

Διαχωρίστηκαν οι Κανονιστικές Αρχές που εκδίδουν τα νομοθετήματα που έχουν σχέση με τις τηλεπικοινωνίες από τους Οργανισμούς εκμετάλλευσης των τηλεπικοινωνιών.

Δόθηκε βαθμιαία η δυνατότητα σε τρίτους να παρέχουν όλες τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, αρχίζοντας από τις υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και καταλήγοντας στην κλασική τηλεφωνία, που αποτελεί και το σημαντικότερο έσοδο για έναν οργανισμό. Έτσι στην Ελλάδα σήμερα έχουν απελευθερωθεί όλες οι ενσύρματες τηλεπικοινωνίες εκτός της φωνητικής τηλεφωνίας που θα απελευθερωθεί από 1.1.2001 και όλες οι ασύρματες με ορισμένους περιορισμούς.

Απελευθερώθηκαν τα δίκτυα (υποδομή) με πρώτα τα εναλλακτικά δίκτυα, δηλαδή υφιστάμενα δίκτυα άλλων φορέων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και στη συνέχεια όλα τα άλλα δίκτυα (για την Ελλάδα από 1.1.2001).

Αποτελέσματα της απελευθέρωσης

Μεγάλη ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών μέσω του ανταγωνισμού μεταξύ των τηλεπικοινωνιακών φορέων.

Διευκόλυνση των πολιτών μέσω της δυνατότητας άμεσης πρόσβασης σε πληροφορίες, περιορισμού των μετακινήσεων κ.λ.π.

Σημαντική μείωση των τιμολογίων των παρεχομένων υπηρεσιών.

Βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών

Ανάπτυξη του εμπορίου και των συναλλαγών

Το βασικό κανονιστικό μέρος της απελευθέρωσης έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Οι τηλεπικοινωνίες έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό μεγαλύτερο από την εξοικείωση του πληθυσμού στα νέα μέσα. Η έλλειψη αυτή εξοικείωσης αποτελεί και τον σημαντικότερο ανασταλτικό παράγοντα ανάπτυξης και της κοινωνίας των πληροφοριών, στο εθνικό αλλά και στο διεθνές περιβάλλον.

<http://www.yme.gr/comm/law/grlaw1.html>

Συμπεράσματα

Εν κατακλείδι το Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο επιχειρεί να καθοδηγήσει την σύγκλιση των επικοινωνιών χρησιμοποιώντας ρευστούς ορισμούς για την αγορά εν αντιθέσει με τεχνολογικά βασισμένους ορισμούς στα πλαίσια του νόμου.

Η ιδέα της ρύθμισης / κανονικοποίησης με ένα εντελώς τεχνολογικά ουδέτερο (technology-neutral) τρόπο είναι υποσχόμενη υπό την έννοια ότι εάν μια υπηρεσία αποτελεί υποκατάστατο άλλης τότε θα πρέπει να υπόκειται στους ίδιους κανονιστικούς περιορισμούς ανεξαρτήτως της τεχνολογίας που χρησιμοποιεί για την μετάδοση των υπηρεσιών.

Από την άλλη μεριά η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών έδωσε μια νέα προοπτική στο χώρο που χαρακτηρίστηκε από οξύ ανταγωνισμό. Τα αποτελέσματα είναι πολλά και αφορούν επίσης πολλούς αποδέκτες μια και άλλαξε το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών σε ποιότητα αλλά και σε ποσότητα αλλά και δημιούργησε μια πτώση στις τιμές σε σχέση με τις μονοπωλιακές αγορές των προηγούμενων ετών.

Σε αυτή τη νέα οργάνωση του χώρου οι φορείς τοποθετούνται ο καθένας ανάλογα με τους στόχους και τις δυνατότητές του, με σκοπό πρώτα την επιβίωση και έπειτα τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Οι καταναλωτές προσπαθούν να εντοπίσουν τις πραγματικές τους ανάγκες αλλά και να πραγματοποιήσουν την καλύτερη δυνατή επιλογή ανάμεσα στο μεγάλο πλήθος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

4. Παραρτήματα Οδηγίας 90/387/Ε.Ο.Κ.

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου, τα Παραρτήματα 1, 2 και 3 της Οδηγίας 90/387/Ε.Ο.Κ., τα οποία έχουν ως ακολούθως.:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Τομείς για τους οποίους μπορούν να καθοριστούν προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου σύμφωνα με το άρθρο 4

Οι τομείς θα επιλεγούν από τον ακόλουθο κατάλογο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 4:

1. μισθωμένες γραμμές,
2. υπηρεσίες μεταβίβασης δεδομένων με μεταγωγή πακέτων και κυκλωμάτων,
3. ψηφιακό δίκτυο ενοποιημένων υπηρεσιών (ISDN),
4. υπηρεσία φωνητικής τηλεφωνίας,
5. υπηρεσία τέλεξ,
6. κινητές υπηρεσίες, εάν συντρέχει περίπτωση.

Με την επιφύλαξη συμπληρωματικών μελετών:

7. νέοι τύποι πρόσβασης στο δίκτυο όπως πρόσβαση,

υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα κυκλώματα που συνδέουν το συνδρομητή με το κέντρο του δημόσιου δικτύου (data over voice) και πρόσβαση στις νέες νοήμονες λειτουργίες του δικτύου, σύμφωνα προς τις προόδους της ευκρίνειας και την τεχνολογική εξέλιξη,

8. πρόσβαση στο δίκτυο ευρείας ζώνης, ανάλογο με την πρόοδο της ευκρίνειας και την τεχνολογική εξέλιξη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Πλαίσιο αναφοράς για τη σύνταξη προτάσεων σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο δ.

Οι προτάσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου, που καθορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 10, θα πρέπει να συντάσσονται σύμφωνα με το ακόλουθο πλαίσιο αναφοράς:

1.Κοινές αρχές.

Για τον καθορισμό των προϋποθέσεων που περιγράφονται στο παρόν παράρτημα θα ληφθούν πλήρως υπόψη οι σχετικοί κανόνες της συνθήκης.

Οι προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να διευκολύνουν την ελευθερία δράσης των φορέων παροχής υπηρεσιών και των χρηστών, χωρίς να περιορίζουν άνευ λόγου την ευθύνη των οργανισμών τηλεπικοινωνιών για τη λειτουργία του δικτύου και τη διατήρηση των οδών επικοινωνίας στην καλύτερη δυνατή κατάσταση. Τα κράτη - μέλη, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, μπορούν να λαμβάνουν κάθε μέτρο που θα επιτρέψει στους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών να αναπτύξουν τις νέες δυνατότητες, οι οποίες προκύπτουν από την παροχή ανοικτού δικτύου.

2.Εναρμονισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά των σημείων διασύνδεσης ή/και των υπηρεσιών.

Για τις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου πρέπει να ληφθεί υπόψη το ακόλουθο σχήμα, όσον αφορά τον ορισμό τεχνικών χαρακτηριστικών των σημείων διασύνδεσης (interfaces) σε κατάλληλα σημεία τερματισμού του ανοικτού δικτύου:

για τα υφιστάμενα δίκτυα και υπηρεσίες θα υιοθετηθούν τα υφιστάμενα τεχνικά χαρακτηριστικά των σημείων διασύνδεσης,

για νέες υπηρεσίες ή για τη βελτίωση υφιστάμενων υπηρεσιών θα χρησιμοποιηθούν επίσης, κατά το δυνατόν, τα υφιστάμενα τεχνικά χαρακτηριστικά των σημείων διασύνδεσης. Εφόσον τα υφιστάμενα τεχνικά χαρακτηριστικά των σημείων διασύνδεσης δεν είναι κατάλληλα, πρέπει να προσδιοριστούν οι βελτιώσεις τους ή/και νέα τεχνικά χαρακτηριστικά,

για τα δίκτυα τα οποία δεν έχουν ακόμη εισαχθεί αλλά για τα οποία έχει ξεκινήσει ήδη πρόγραμμα τυποποίησης, λαμβάνονται υπόψη, κατά τον προσδιορισμό νέων τεχνικών χαρακτηριστικών των σημείων διασύνδεσης, οι απαιτήσεις παροχής ανοικτού δικτύου, κατά την έννοια του άρθρου 3.

Οι προτάσεις σχετικά με την παροχή ανοικτού δικτύου πρέπει, κάθε φορά που τούτο είναι δυνατόν, να ευθυγραμμίζονται με τις εργασίες που ήδη διεξάγονται στα πλαίσια των CEPT (Ευρωπαϊκής Διάσκεψης των Διοικήσεων Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών), CCITT, ETSI και CENELEC.

Οι εργασίες στον τομέα αυτόν λαμβάνουν πλήρως υπόψη το πλαίσιο που προκύπτει από τις διατάξεις της οδηγίας 83/189/Ε.Ο.Κ. του Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1983 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών (1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 88/182/Ε.Ο.Κ. (2), της Οδηγίας 86/361/Ε.Ο.Κ. του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1986 για το πρώτο στάδιο της αμοιβαίας αναγνώρισης των εγκρίσεων τύπου του τηλεπικοινωνιακού τερματικού

εξοπλισμού (3) και της απόφασης 87/95/Ε.Ο.Κ. και Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για την τυποποίηση στον τομέα της τεχνολογίας των πληροφοριών και των τηλεπικοινωνιών (4).

Όπου αυτό είναι απαραίτητο, θα εξατομικευτούν πρόσθετα χαρακτηριστικά, μπορούν να διακριθούν σε:

συμπεριλαμβανόμενα, εφόσον παρέχονται μαζί με τεχνικά χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου σημείου διασύνδεσης και περιλαμβάνονται στη βασική προσφορά,

προαιρετικά, εφόσον μπορούν να ζητηθούν ως προαιρετικό συμπλήρωμα σε σχέση με συγκεκριμένη υπηρεσία, που προσφέρεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου.

Οι εργασίες περιλαμβάνουν την εκπόνηση προτάσεων σχετικά με τα χρονοδιαγράμματα εισαγωγής των τεχνικών χαρακτηριστικών των σημείων διασύνδεσης και των χαρακτηριστικών των υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών δικτύων και υπηρεσιών στην Κοινότητα.

3.Εναρμονισμένες προϋποθέσεις παροχής και χρήσης.

Οι προϋποθέσεις παροχής και χρήσης πρέπει να εξατομικεύουν τις προϋποθέσεις πρόσβασης και προσφοράς υπηρεσιών, εφόσον απαιτούνται. Εφόσον είναι αναγκαίο, μπορούν να περιλαμβάνουν:

α) Προϋποθέσεις παροχής όπως:

- τη μέγιστη προθεσμία παροχής,
- την ποιότητα των υπηρεσιών και ιδίως
- την ποιότητα της μετάδοσης,
- τη συντήρηση,

τις υπηρεσίες αναγγελίας βλάβης στο δίκτυο.

β) Προϋποθέσεις χρήσης όπως:

- οι προϋποθέσεις υπεκμίσθωσης/μεταπώλησης χωρητικότητας,
- οι προϋποθέσεις συγχρησίας,
- οι προϋποθέσεις διασύνδεσης με τα δημόσια και τα ιδιωτικά δίκτυα.

Οι προϋποθέσεις χρήσης μπορούν να περιλαμβάνουν προϋποθέσεις, όσον αφορά την πρόσβαση σε συχνότητες, ανάλογα με την περίπτωση και όπου αυτό είναι αναγκαίο, μέτρα σχετικά με την προστασία προσωπικών στοιχείων και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των επικοινωνιών.

4. Εναρμονισμένες αρχές τιμολόγησης.

Οι αρχές τιμολόγησης πρέπει να συμβιβάζονται με τις αρχές, που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1. Συνεπάρχονται συγκεκριμένα ότι:

- Τα τιμολόγια πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και συγκεκριμένα όσον αφορά τις υπηρεσίες και τους τομείς που υπόκεινται σε αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα, να είναι κατ' αρχήν

προσανατολισμένα προς το κόστος. Εννοείται ότι ο καθαρισμός του ύψους των τιμολογίων παραμένει στην αρμοδιότητα των εθνικών νομοθεσιών και δεν υπόκεινται στις προϋποθέσεις παροχής ανοικτού δικτύου. Κατά τον καθορισμό του ύψους των τιμολογίων αυτών, ένας από τους στόχους θα πρέπει να είναι ο καθορισμός αποτελεσματικών αρχών τιμολόγησης σε όλη την Κοινότητα με την εξασφάλιση, παράλληλα, της παροχής γενικών υπηρεσιών στο σύνολο του πληθυσμού.

- Τα τιμολόγια πρέπει να είναι διαφανή και να δημοσιεύονται με το δέοντα τρόπο.
- Προκειμένου να προσφερθεί στους χρήστες η επιλογή μεταξύ των διάφορων επί μέρους χαρακτηριστικών μιας υπηρεσίας και στο βαθμό που το επιτρέπει η τεχνολογία, η τιμολόγηση δεν πρέπει να γίνεται ανά υπηρεσία, της υπηρεσίας, θεωρουμένης ως ενιαίου και αδιαίρετου συνόλου χαρακτηριστικών, αλλά ανά επί μέρους χαρακτηριστικό της, σύμφωνα με όσα ορίζει περί ανταγωνισμού η συνθήκη. Ειδικότερα, τα πρόσθετα χαρακτηριστικά που εισάγονται προκειμένου να παρασχεθούν ορισμένες συμπληρωματικές ειδικές υπηρεσίες, πρέπει, κατά κανόνα να αποτελούν αντικείμενο ειδικής τιμολόγησης, ανεξάρτητης από τα συμπεριλαμβανόμενα χαρακτηριστικά και τη μεταφορά αυτή καθ' αυτή.
- Τα τιμολόγια δεν πρέπει να δημιουργούν διακρίσεις και πρέπει να εξασφαλίζουν ίση μεταχείριση.
- Τα τέλη για την πρόσβαση στις δυνατότητες ή υπηρεσίες του δικτύου, πρέπει να τηρούν τις αρχές που προαναφέρονται καθώς και τους κανόνες ανταγωνισμού της συνθήκης. Επίσης, στα εν λόγω τέλη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της ισότιμης συμμετοχής στο γενικό κόστος των χρησιμοποιούμενων δυνατοτήτων, καθώς και η ανάγκη μιας εύλογης απόδοσης των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί.
- Ενδέχεται να υπάρξουν διαφορετικά τιμολόγια, προκειμένου ιδίως να ληφθεί υπόψη η επιπλέον κίνηση κατά τη διάρκεια περιόδων αιχμής και η έλλειψη κίνησης κατά τη διάρκεια νεκρών περιόδων, με την προϋπόθεση ότι οι διαφορές στα τιμολόγια δικαιολογούνται εμπορικά και δεν έρχονται σε αντίθεση με τις ανωτέρω αρχές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της οδηγίας- πλαισίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992.

Σε μια πρώτη φάση και με την επιφύλαξη των διαδικασιών, που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3, οι εργασίες των ετών 1990, 1991 και 1992 δυνάμει των άρθρων 4, 5 και 6 ακολουθούν τις εξής προτεραιότητες:

1. Θέσπιση δυνάμει του άρθρου 6 ειδικών οδηγιών σχετικά με τις μισθωμένες γραμμές και την υπηρεσία φωνητικής τηλεφωνίας.
2. Εφαρμογή, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1991, των εναρμονισμένων τεχνικών χαρακτηριστικών των σημείων διασύνδεσης ή/και των υπηρεσιών που αφορούν τη μεταβίβαση δεδομένων με μεταγωγή πακέτων και το ISDN (Ψηφιακό Δίκτυο Ενοποιημένων Υπηρεσιών). Η αναφορά σε αυτές τις διασυνδέσεις και χαρακτηριστικά μπορεί να καταστεί υποχρεωτική πριν από την ημερομηνία αυτή, με τη διαδικασία του άρθρου 5 παρ. 3.
3. Εκδοση από το Συμβούλιο, πριν από την 1η Ιουλίου 1991, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, μιας σύστασης για την παροχή τεχνικών χαρακτηριστικών των σημείων διασύνδεσης, υπό προϋποθέσεις χρήσης

και με τις αρχές τιμολόγησης που εφαρμόζονται στις υπηρεσίες για τη μεταβίβαση δεδομένων με μεταγωγή πακέτων σύμφωνες με τις αρχές του ανοικτού δικτύου. Η σύσταση αυτή θα καλεί, ιδίως, τα κράτη-μέλη να μεριμνήσουν για την υλοποίηση μιας τουλάχιστον προσφοράς μιας παρόμοιας υπηρεσίας στην επικράτειά τους.

4. Έκδοση, από το Συμβούλιο, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1992, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, μιας παρόμοιας σύστασης σχετικά με το ISDN.

5. Εξέταση το 1992, εν όψει της έκδοσής της και ύστερα από πρόταση της Επιτροπής μιας ειδικής οδηγίας για τις υπηρεσίες μεταβίβασης δεδομένων με μεταγωγή πακέτων. Η πρόταση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής της σύστασης που αναφέρεται στο σημείο 3.

5. Μεταγενέστερη εξέταση μιας πρότασης οδηγίας για το ISDN. Η πρόταση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής της σύστασης που αναφέρεται στο σημείο 4.

Κανονιστικό Πλαίσιο των Κινητών Τηλεπικοινωνιών ανά την Ευρώπη εν περιλήψει (με βάση στοιχεία του 1999)^{xxi}

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Norway

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly	1	1/1/1998
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Duopoly	2	1/1/1998
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	1/1/1998		
Radio Paging	Monopoly	1	1/1/1998

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Sweden

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition		1997
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition	6	1997
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition	3	
Radio Paging	Open Competition	2	1997

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Finland

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed)Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly	1	
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Competition	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Competition	33	
Radio Paging	Competition	2	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Denmark

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed)Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition	1	1/7/1996
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition	2 GSM, 4DCS-1800	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)			
Radio Paging	Open Competition	1	1/7/1996

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Ireland

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed)Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly		n.a.
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Duopoly		n.a.
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition (no licensed operators as of yet)	0	1/1/1998 (applications to be invited for licenses)
Radio Paging	Open Competition	408	n.a.

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in UK

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed)Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition	2	
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition	2	
Radio Paging	Open Competition	6	Summer 1996

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in The Netherlands

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition subject to frequency availability	Several	Autumn 1997
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition subject to frequency availability	2	Autumn 1997
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition subject to frequency availability	0	July 1997
Radio Paging	Open Competition	Several	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Belgium

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition	1	
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition subject to frequency availability	Several	
Radio Paging	Open Competition	Several	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Germany

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Open Competition	1	1996
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open Competition	4	1996
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition subject to frequency availability	Several	1966
Radio Paging	Open Competition subject to frequency availability	Several	1966

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in France

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Duopoly	2	
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Open competition	3	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition	3	
Radio Paging	Open Competition	3	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Switzerland

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly		Possibly 1998
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Monopoly		Possibly 1998
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition in data communications	1	Possibly 1998
Radio Paging	Open Competition	4	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Austria

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed)Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly striving for more open competition	1	August 1997
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Duopoly	2	Third license for DCS-1800 in 1997
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Limited Competition (concession necessary/limited numbers) competition for CT-2 and DECT	No License Required	
Radio Paging	Limited Competition	1	Second License in 1996

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Portugal

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly	1	December 1998
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Competition	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)			
Radio Paging	Competition	3 National, 1 Mainland, 2 Regional	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Spain

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly proposed Open competition	1	December 1998
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Duopoly	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open Competition	Several	
Radio Paging	Open Competition	3 National, 16 Regional	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Italy

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Monopoly	1	July 1997
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	Duopoly	2	
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)			
Radio Paging	Monopoly	1	

Regulatory Overview of Mobile Telecommunications in Greece

Infrastructure/ Service	Regulatory Status	Number of operators	(Proposed) Regulatory Change
Analog cellular mobile (e.g.NMT,etc.)	Not offered		
Digital cellular mobile (e.g.GSM,etc.)	GSM Duopoly	2	2000
Other mobile communications(e.g. PCS,PCN,CT-2,etc.)	Open competition	1	
Radio Paging	Limited competition	Several	August 1997

Βιβλιογραφία

Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999

James Shaw “Telecommunications Deregulation” Artech House 1998

Rein Wesseling “The modernization of EC Anti trust law” Hart Publishing 2000

Hank Intven, McCarty Tetraúlt “Telecommunications Regulatory Handbook” World Bank 2001

Carsten Fink, Aaditya Matoo, Randeep Rathindran “An Assessment of Telecommunications Reform in Developing Countries”

Άρθρα, Πηγές Internet

Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002 <http://www.fcc.gov/opp>.

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of Regions “ Fifth Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package”

Jose Antonio Garcia “Regulation and Antitrust: University of Aarhus, Dept. of Economics, Spring 2003

The effect of deregulation and privatization on public firm incentives (draft version, 2002)

Σχέδιο Νόμου «Οργάνωση και λειτουργία των τηλεπικοινωνιών και άλλες διατάξεις» **N.2246/20/1994, 2668/98**

<http://www.yme.gr/comm/law/grlaw1.html>

Thomas Kiessling, Yves Blondeel: The EU Regulatory Framework in Telecommunications -A Critical Analysis http://itc.mit.edu/itel/pubs/kiessling_paper.pdf

<http://www.insight-corp.com/consumer.html>

Έρευνα για την άποψη των καταναλωτών για τη απελευθερωμένη αγορά των τηλεπικοινωνιών

<http://www.cse.org/>

It 's time for real competition in telecommunications

Σημειώσεις Τέλους

-
- ⁱ Jose Antonio Garcia “Regulation and Antitrust: University of Aarhus, Dept. of Economics, Spring 2003
- ⁱⁱ James Shaw “Telecommunications Deregulation” Artech House 1998, p.186
- ⁱⁱⁱ The effect of deregulation and privatization on public firm incentives (**draft version**, 2002)
- ^{iv} James Shaw “Telecommunications Deregulation” Artech House 1998, p.30, 39
- ^v Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002, p.3
- ^{vi} Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002, p.4-6
- ^{vii} James Shaw “Telecommunications Deregulation” Artech House 1998, p.41
- ^{viii} James Shaw “Telecommunications Deregulation” Artech House 1998, p.31
- ^{ix} Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002, p.10
- ^x Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002, p.7-9
- ^{xi} Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999, p.49-51
- ^{xii} Scott Marcus, Federal Communications Commission OPP Working Paper Series “ The Potential relevance to the United States of the European Union’s Newly Adopted Regulatory Framework for Telecommunications” July 2002, p.12-13
- ^{xiii} Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999, p.58-60
- ^{xiv} Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999, p.61
- ^{xv} Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999, p.61-63
- ^{xvi} Antitrust and Competition Policy (intro)http://www.trp.hku.hk/e_learning/misc/antitrust_intro.pdf
- ^{xvii} Thomas Kiessling, Yves Blondeel: The EU Regulatory Framework in Telecommunications -A Critical Analysis http://itc.mit.edu/itel/pubs/kiessling_paper.pdf
- ^{xviii} Commission of the European Communities *op cit* Ref 55, section V., 85. Art. 85 prohibits agreements between undertakings which have as their objective or effect the prevention or distortion of competition within the common market.
- ^{xix} Commission of the European Communities *op cit* Ref 55, section V., 85. Art. 85 prohibits agreements between undertakings which have as their objective or effect the prevention or distortion of competition within the common market.
- ^{xx} <http://www.yme.gr/comm/law/grlaw1.html>
- ^{xxi} Rudi Bekkers, Jan Smits “Mobile Telecommunications: Standards, Regulation and Applications” Artech House 1999, p.75-90